

ಶಾಲ್ಮಲಾ ನನ್ನ ಶಾಲ್ಮಲಾ

ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಪಾಟೀಲ

ವಿಶ್ವಕನ್ನಡ
ಸಮ್ಮೇಳನ
ಸಾಹಿತ್ಯಮಾಲೆ

ಶಾಲ್ಮಲಾ ನನ್ನ ಶಾಲ್ಮಲಾ

ಕವನಗಳು: ೧೯೯೦-೧೯೯೪

ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಪಾಟೀಲ (ಚಂಪಾ)

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆ
ಕನ್ನಡ ಭವನ, ಜೆ.ಸಿ.ರಸ್ತೆ
ಬೆಂಗಳೂರು - ೫೬೦ ೦೦೨

SHALMALA NANNA SHALMALA: Collection of Poems by Chandrashekhara Patil (Champa), Published by Manu Baligar, Director, Department of Kannada and Culture, Kannada Bhavana, J.C.Road, Bengaluru - 560 002.

ಈ ಆವೃತ್ತಿಯ ಹಕ್ಕು : ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ಮುದ್ರಿತ ವರ್ಷ : ೨೦೧೧
ಪ್ರತಿಗಳು : ೧೦೦೦
ಪುಟಗಳು : xx + ೭೪
ಬೆಲೆ : ರೂ. ೩೫-೦೦

ರಕ್ಷಾಪುಟ ವಿನ್ಯಾಸ : ಕೆ. ಚಂದ್ರನಾಥ ಆಚಾರ್ಯ

ಮುದ್ರಕರು :
ಮೆ|| ಮಯೂರ ಪ್ರಿಂಟ್ ಆಡ್ಸ್
ನಂ. ೬೯, ಸುಬೇದಾರ್ ಭತ್ತಂ ರೋಡ್
ಬೆಂಗಳೂರು - ೫೬೦ ೦೨೦ ದೂ : ೨೩೩೪೨೭೨೪

ಬಿ.ಎಸ್. ಯಡಿಯೂರಪ್ಪ
ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ವಿಧಾನಸೌಧ
ಬೆಂಗಳೂರು ೫೬೦ ೦೦೧

ಸಿಎಂ/ಪಿಎಸ್/೨೬/೧೧

ಶುಭ ಸಂದೇಶ

ವಿಶ್ವ ಕನ್ನಡ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಸಂಭ್ರಮಾಚರಣೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ನಾಡು ಏಕೀಕರಣಗೊಂಡು ಶಿಶಿನೇ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನಿಟ್ಟಿದೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ರಚನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ದಾಖಲಿಸಿ ಸ್ಮರಣೀಯಗೊಳಿಸಬೇಕೆಂಬುದು ಸರ್ಕಾರದ ಮಹದಾಶಯ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಬೆಳಗಾವಿಯಲ್ಲಿ "ವಿಶ್ವ ಕನ್ನಡ ಸಮ್ಮೇಳನ" ವನ್ನು ಇದೇ ಮಾರ್ಚ್ ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ ಆಯೋಜಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಆಚರಿಸುವುದು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಆಶಯವಾಗಿದೆ. ಇದರ ಅಂಗವಾಗಿ ನಾಡಿನ ವಿವಿಧ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಾಗಿರುವ ಪ್ರಗತಿಯ ಆತ್ಮವಲೋಕನದ ಜೊತೆಗೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸೃಜನಶೀಲ ಮತ್ತು ಸೃಜನೇತರ ಪ್ರಕಾರಗಳ ೧೦೦ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡದ ಮೇರುಕೃತಿಗಳ ಮರುಮುದ್ರಣ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಕನ್ನಡದ ಖ್ಯಾತ ಲೇಖಕರ ಮಹತ್ವದ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿ, ಸುಲಭ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾಸಕ್ತರಿಗೆ ಒದಗಿಸುವ ಹಂಬಲ ನಮ್ಮದು.

ಈ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಾಲಿಕೆಯಲ್ಲಿನ ಕೃತಿರತ್ನಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡಿಗರು ಸಹೃದಯತೆಯಿಂದ ಸ್ವಾಗತಿಸುವ ಮೂಲಕ ಇವುಗಳ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡರೆ ಸರ್ಕಾರದ ಈ ಯೋಜನೆ ಸಾರ್ಥಕವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶುಭಾಶೀರ್ವಚನಗಳು

(ಬಿ.ಎಸ್. ಯಡಿಯೂರಪ್ಪ)

ದಿನಾಂಕ ೨೪.೦೧.೨೦೧೧

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ಗೋವಿಂದ ಎಂ. ಕಾರಜೋಳ
ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ,
ಸಣ್ಣ ನೀರಾವರಿ ಹಾಗೂ ಜವಳಿ ಸಚಿವರು

ವಿಧಾನಸೌಧ
ಬೆಂಗಳೂರು - ೦೧

ಚೆನ್ನುಡಿ

ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆಯು ವಿಶ್ವ ಕನ್ನಡ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಅಂಗವಾಗಿ ಸುಮಾರು ೧೦೦ ಕನ್ನಡದ ಮೇರುಕೃತಿಗಳನ್ನು ಮರುಮುದ್ರಿಸಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಿರುತ್ತದೆ.

ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಾಲಘಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ರಚನೆಗೊಂಡ ಕಥೆ, ಕಾದಂಬರಿ, ವಿಚಾರ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಪ್ರಬಂಧ, ವಿಮರ್ಶೆ, ನಾಟಕ, ಕವನ ಸಂಕಲನ- ಹೀಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯದ ವಿವಿಧ ಪ್ರಕಾರಗಳ ಕೆಲವು ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ರಚಿತವಾದ ಆಯ್ಕೆ ಸಮಿತಿಯು ಮುದ್ರಣಕ್ಕೆ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಮುದ್ರಣಕ್ಕೆ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿದ ಆಯ್ಕೆ ಸಮಿತಿಯ ಎಲ್ಲಾ ವಿದ್ವಾಂಸರಿಗೂ ನನ್ನ ಧನ್ಯವಾದಗಳು. ಈ ಮಹತ್ವದ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಸಹೃದಯ ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಸುಲಭ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ತಲುಪಿಸಬೇಕೆಂಬುದು ನಮ್ಮ ಹೆಗ್ಗುರಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೈಲಿಗಲ್ಲುಗಳಾಗಿರುವ ಈ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಭಾವಿ ಪೀಳಿಗೆಯವರಿಗೆ ದಾರಿದೀಪಗಳಾಗಿವೆ. ಈ ಕೃತಿಗಳ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಕನ್ನಡ ಜನತೆ ಹಾಗೂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಪಡೆದರೆ ನಮ್ಮ ಶ್ರಮ ಸಾರ್ಥಕವೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ.

ದಿನಾಂಕ ೧೮.೦೧.೨೦೧೧

(ಗೋವಿಂದ ಎಂ. ಕಾರಜೋಳ)

ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಮಾತು

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆಯು ಕನ್ನಡದ ಮೇರುಕೃತಿಗಳನ್ನು ಪುನರ್‌ಮುದ್ರಣ ಮಾಡಲು ಒಂದು ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿತು. ಕೃತಿಗಳ ಆಯ್ಕೆಗಾಗಿ ಸರ್ಕಾರವು ಒಂದು ಸಮಿತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿತು. ಈ ಮಹತ್ವದ ಯೋಜನೆಯ ಸಮಿತಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷನಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವ ಸುಯೋಗ ನನ್ನದಾಯಿತು.

ಈ ಯೋಜನೆಯ ಮಹತ್ವವನ್ನು ನಾನು ವಿವರಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ಕನ್ನಡದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಸುಲಭ ಬೆಲೆಗೆ ಕನ್ನಡಿಗರ ಕೈಗಳಲ್ಲಿರಿಸಲು ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆಯು ಹಲವು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿರುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಸರ್ಕಾರವನ್ನೂ ಇಲಾಖೆಯನ್ನೂ ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಅಭಿನಂದಿಸುತ್ತೇನೆ. ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಈ ಯೋಜನೆಗಳು ಮಹತ್ವದ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆ.

ಕನ್ನಡದ ಮೇರುಕೃತಿಗಳನ್ನು ಆರಿಸುವುದು ಸುಲಭದ ಕೆಲಸವಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಆಯ್ಕೆಯಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿಗೆ ಸಾಧಾರವಾಗಿಯೇ ಅವಕಾಶವಿರುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸಾಹಿತಿಗಳು ಈ ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯರಾಗಿದ್ದದ್ದು ಸುದೈವದ ಸಂಗತಿ. ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಿ ಮಹತ್ವದ ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಬಂದ ಸಮಿತಿಯು ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯವಾದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಸಮಿತಿಯ ಎಲ್ಲ ಸದಸ್ಯರಿಗೂ ಕೃತಜ್ಞನಾಗಿದ್ದೇನೆ.

ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆಯು
ಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಮತ್ತು
ತಜ್ಞ
ಗಳ ದೀಪದ ಬೆಳಕನ್ನು
ಡಿಗರು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲಿ

ಈ ಕಾರ್ಯದ ಸಮೀಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು
ನಿರ್ದೇಶಕರಾದ ಶ್ರೀ ಮನು ಬಳಗಾರ್ ಅವರು ನೆರವು
ಅವರ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯವರ ಅಮೂಲ್ಯ ಸಹಕಾರಕ್ಕೆ ನಾನು
ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಮನೆಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮಂ
ಹರಡುವ ಈ ಯೋಜನೆಯ ಪೂರ್ಣಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಕನ
ಎಂದು ಹಾರೈಸುತ್ತೇನೆ.

ಸಿರಿಗನ್ನಡಂ ಗೆಲ್ಲೆ!

ಶೇಷಗಿರಿ ರಾವ್

ಅಧ್ಯಕ್ಷ

ಕೃತಿಗಳ ಆಯ್ಕೆ ಸಮಿತಿ

ಎಲ್.ಎಸ್.

ದಿನಾಂಕ ೧೬.೧೨.೨೦೧೦

ಕನ್ನಡದ ಮೇಲೆ

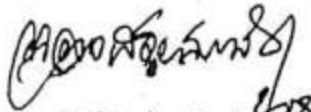
ಹೊನ್ನುಡಿ

ನಾಡಿನ ಭಾಷೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಜನಜೀವನದ ಪರಿಮಾಣವನ್ನು ಅಳೆಯುವುದರಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿನ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕೃತಿಗಳು ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತವೆ. ಸುಮಾರು ಎರಡು ಸಾವಿರದ ಐದನೂರು ವರ್ಷಗಳಿಗೂ ದೀರ್ಘವಾದ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಪರಂಪರೆ ಚೆಲುವ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನದು. ಹಾಗೆಯೇ ಅದರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೂಡ ಪಂಪ, ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ, ಶರಣರು, ದಾಸರು ಮೊದಲಾದವರಿಂದ ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿ ಬೆಳೆದಿದೆ. ಅದರ ಸಮೃದ್ಧತೆಗೆ ಏಳು ಜ್ಞಾನಪೀಠಗಳ ಗರಿಮೆಯೇ ಸಾಕ್ಷಿ.

ಕರ್ನಾಟಕವು ಏಕೀಕರಣಗೊಂಡು ಶಿಶಿನೇ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಪಾದಾರ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬೆಳಗಾವಿಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವ ಕನ್ನಡ ಸಮ್ಮೇಳನವನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಒಂದು ಐತಿಹಾಸಿಕವೂ ಹಾಗೂ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣವೂ ಆದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಘಟನೆ.

ವಿಶ್ವ ಕನ್ನಡ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಸಂಭ್ರಮಾಚರಣೆಯ ಅಂಗವಾಗಿ ಹಲವಾರು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ವಿವಿಧ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಾಗಿರುವ ಪ್ರಗತಿಯ ಆತ್ಮವಲೋಕನದ ಜೊತೆಗೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸೃಜನಶೀಲ ಹಾಗೂ ಸೃಜನೇತರ ಪ್ರಕಾರದ ೧೦೧ ಕೃತಿಗಳನ್ನು, ಮೇರುಕೃತಿಗಳ ಮರುಮುದ್ರಣ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಈ ವಿಶಿಷ್ಟ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿದ ಆಯ್ಕೆ ಸಮಿತಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ನನ್ನ ವಂದನೆಗಳು. ಈ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಾಲಿಕೆಯನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯಾಭಿಮಾನಿಗಳು ಸ್ವಾಗತಿಸುವ ಮೂಲಕ ಈ ಕೃತಿಗಳ ಸದುಪಯೋಗ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದೇನೆ.

(ಬಿ.ವಿಂ. ವಿಶ್ವಲಮೂರ್ತಿ)
ವಿಶೇಷಾಧಿಕಾರಿಗಳು
ವಿಶ್ವ ಕನ್ನಡ ಸಮ್ಮೇಳನ

ಎರಡು ನುಡಿ

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆಯ ವತಿಯಿಂದ 'ವಿಶ್ವ ಕನ್ನಡ ಸಮ್ಮೇಳನ'ದ ಅಂಗವಾಗಿ ಕನ್ನಡದ ಮೇರುಕೃತಿಗಳ ಮರುಮುದ್ರಣ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಕನ್ನಡ ಸಾರಸ್ವತ ಲೋಕವನ್ನು ಶ್ರೀಮಂತಗೊಳಿಸಿರುವ ಸಾಹಿತಿಗಳ ಮಹತ್ವದ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಓದುಗರಿಗೆ ಒದಗಿಸಬೇಕೆಂಬ ಸದಾಶಯ ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಸುಮಾರು ೧೦೦ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಿದೆ.

ಈ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆಮಾಡಲು ಖ್ಯಾತ ವಿದ್ವಾಂಸರಾದ ಪ್ರೊ. ಎಲ್.ಎಸ್. ಶೇಷಗಿರಿರಾವ್‌ರವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ನಾಡಿನ ಹೆಸರಾಂತ ಸಾಹಿತಿ / ವಿದ್ವಾಂಸರುಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಆಯ್ಕೆ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿದೆ. ಈ ಆಯ್ಕೆ ಸಮಿತಿಯು ಕನ್ನಡದ ಮೇರುಕೃತಿಗಳ ಮರುಮುದ್ರಣ ಯೋಜನೆಗೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ವಿವಿಧ ಕಾಲಘಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದ ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿರುತ್ತದೆ. ಆಯ್ಕೆ ಸಮಿತಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಹಾಗೂ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಸರ್ಕಾರದ ಪರವಾಗಿ ವಂದನೆಗಳು ಸಲ್ಲುತ್ತವೆ. ಈ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಹೊರತರಲು ಅನುಮತಿ ನೀಡಿ ಸಹಕರಿಸಿದ ಎಲ್ಲಾ ಲೇಖಕರು ಹಾಗೂ ಹಕ್ಕುದಾರರುಗಳಿಗೆ ನನ್ನ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು ಸಲ್ಲುತ್ತವೆ. ಕನ್ನಡದ ಮೇರುಕೃತಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಾಲಿಕೆಯನ್ನು ಓದುಗರು ಸ್ವಾಗತಿಸುತ್ತಾರೆಂದು ನಂಬಿದ್ದೇನೆ.

ದಿನಾಂಕ ೧೭.೦೧.೨೦೧೧

(ರಮೇಶ್ ಬಿ.ರುಳಕಿ)

ಸರ್ಕಾರದ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು

ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಹಾಗೂ ವಾರ್ತಾ ಇಲಾಖೆ

ಪ್ರಕಾಶಕರ ಮಾತು

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆಯು ಕನ್ನಡದ ಮೇರುಕೃತಿಗಳ ಮರುಮುದ್ರಣ ಯೋಜನೆಯಡಿ 'ವಿಶ್ವ ಕನ್ನಡ ಸಮ್ಮೇಳನ'ದ ಅಂಗವಾಗಿ ಸುಮಾರು ನೂರು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಹಳಗನ್ನಡ, ನಡುಗನ್ನಡ ಮತ್ತು ಹೊಸಗನ್ನಡ ಈ ಮೂರೂ ಕಾಲಘಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ರಚನೆಗೊಂಡ, ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ಕೃತಿಗಳೆಂದು ಪರಿಗಣಿತವಾಗಿರುವ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರವು ನೇಮಿಸಿರುವ ಆಯ್ಕೆ ಸಮಿತಿಯು ಮರುಮುದ್ರಣಕ್ಕೆ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಈಗಾಗಲೇ ಇಲಾಖೆಯು ಸಮಗ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಟಣೆಯಡಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವ ಲೇಖಕರ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲ.

ಕನ್ನಡದ ಮೇರುಕೃತಿಗಳ ಮರುಮುದ್ರಣಕ್ಕೆ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿದ ಆಯ್ಕೆ ಸಮಿತಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಪ್ರೊ. ಎಲ್.ಎಸ್. ಶೇಷಗಿರಿ ರಾವ್‌ರವರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯರುಗಳಾದ ಡಾ. ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಕಂಬಾರ, ಡಾ. ಹಂಪ ನಾಗರಾಜಯ್ಯ, ಡಾ. ಎಂ.ಎಂ.ಕಲಬುರ್ಗಿ, ಡಾ. ದೊಡ್ಡರಂಗೇಗೌಡ, ಡಾ. ಎಚ್.ಜೆ. ಲಕ್ಕಪ್ಪಗೌಡ, ಡಾ. ಅರವಿಂದ ಮಾಲಗತ್ತಿ, ಡಾ. ಎನ್.ಎಸ್. ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ ಭಟ್ಟ, ಡಾ. ಪಿ.ಎಸ್. ಶಂಕರ್, ಶ್ರೀಮತಿ ಸಾರಾ ಅಬೂಬಕ್ಕರ್, ಡಾ. ಪ್ರಧಾನ್ ಗುರುದತ್ತ ಇವರುಗಳಿಗೆ ನನ್ನ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು. ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಮರುಮುದ್ರಣಕ್ಕೆ ಆಯ್ಕೆಯಾಗಿರುವ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಮುದ್ರಣಕ್ಕೆ ಅನುಮತಿ ನೀಡಿದ ಎಲ್ಲ ಲೇಖಕರಿಗೂ, ಹಕ್ಕುದಾರರಿಗೂ ಮತ್ತು ಕರಡಚ್ಚು ತಿದ್ದಿದವರಿಗೂ ನನ್ನ ವಂದನೆಗಳು.

ಸದರಿ ಪ್ರಕಟಣಾ ಯೋಜನೆಯ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಹೊರತರಲು ಸಹಕರಿಸಿದ ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಶಂಕರಪ್ಪ, ಜಂಟಿ ನಿರ್ದೇಶಕರು, (ಸು.ಕ.), ಶ್ರೀಮತಿ ವೈ.ಎಸ್.ವಿಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿ, ಸಹಾಯಕ ನಿರ್ದೇಶಕರು ಹಾಗೂ ಪ್ರಕಟಣಾ ಶಾಖೆಯ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗೆ ನನ್ನ ನೆನಕೆಗಳು. ವಿಶ್ವ ಕನ್ನಡ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಲಾಂಛನವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಹಿರಿಯಕಲಾವಿದರಾದ ಶ್ರೀ ಸಿ. ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಅವರಿಗೂ ನನ್ನ ನೆನಕೆಗಳು ಹಾಗೂ ಈ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಸುಂದರವಾಗಿ ಮುದ್ರಿಸಿಕೊಟ್ಟಿರುವ ಮಯೂರ ಪ್ರಿಂಟ್ ಆರ್ಟ್ಸ್‌ನ ಮಾಲೀಕರಾದ

ಶ್ರೀ ಬಿ.ಎಲ್. ಶ್ರೀನಿವಾಸ್ ಮತ್ತು ಸಿಬ್ಬಂದಿ ವರ್ಗದವರಿಗೂ ನನ್ನ ನೆನಕೆಗಳು.

ಕನ್ನಡದ ಮೇರುಕೃತಿಗಳ ಮರುಮುದ್ರಣ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಕನ್ನಡ ಓದುಗರಿಗೆ ಹಲವಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ದೊರಕದೇ ಇದ್ದ ಎಷ್ಟೋ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಲಭ್ಯವಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಹೆಮ್ಮೆಯ ಸಂಗತಿ. ಕನ್ನಡದ ಮೇರುಕೃತಿಗಳ ಮರುಮುದ್ರಣ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾಭಿವಾನ್ವಿಗಳಿಗೆ ಅಕ್ಷರದಾಸೋಹ ನಡೆಸುವ ಆಶಯ ನಮ್ಮದು. ಈ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡಿಗರು ಸ್ವಾಗತಿಸುತ್ತಾರೆಂದು ನಂಬಿದ್ದೇನೆ.

ದಿನಾಂಕ ೧೧.೦೧.೨೦೧೧

ಮನು ಖ್ಯೂಗಲ್

ನಿರ್ದೇಶಕರು

ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆ

ಕನ್ನಡದ ಮೇರುಕೃತಿಗಳ ಆಯ್ಕೆ ಸಮಿತಿ

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು

ಪ್ರೊ. ಎಲ್.ಎಸ್. ಶೇಷಗಿರಿ ರಾವ್

ಸದಸ್ಯರು

ಡಾ|| ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಕಂಬಾರ

ಡಾ|| ಎಂ.ಎಂ. ಕಲಬುರ್ಗಿ

ಡಾ|| ದೊಡ್ಡರಂಗೇಗೌಡ

ಡಾ|| ಅರವಿಂದ ಮಾಲಗತ್ತಿ

ಡಾ|| ಎನ್.ಎಸ್. ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ ಭಟ್ಟ

ಡಾ|| ಪ್ರಧಾನ್ ಗುರುದತ್ತ

ಡಾ|| ಹಂಪ ನಾಗರಾಜಯ್ಯ

ಡಾ|| ಎಚ್.ಜೆ. ಲಕ್ಷ್ಮಪ್ಪಗೌಡ

ಶ್ರೀಮತಿ ಸಾರಾ ಅಬೂಬಕ್ಕರ್

ಡಾ|| ಪಿ.ಎಸ್. ಶಂಕರ್

ಸದಸ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ

ಶ್ರೀ ಮನು ಬಳಿಗಾರ್, ಕ.ಆ.ಸೇ.

ನಿರ್ದೇಶಕರು

ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆ

ಮುನ್ನುಡಿಯ ನೆವದಲ್ಲಿ

ನನ್ನ ಅರ್ಥ ಸತ್ಯದ ಹುಡುಗಿ (೧೯೮೯)ಯ ನಂತರದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಕವನಗಳು ಈ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿವೆ. ಕಾವ್ಯವನ್ನು, ಆಶಯ ಮತ್ತು ಶೈಲಿಗಳನ್ನು ಆಧಾರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಈ ಕವನಗಳಲ್ಲಿ 'ಭಾಗೆ'ಗಳನ್ನು ಮಾಡದೆ, ಅವು ರಚಿತವಾದ ಕಾಲಕ್ರಮದಲ್ಲಿಯೇ ಅವನ್ನು ಮುದ್ರಿಸಲಾಗಿದೆ. ವ್ಯಂಗ್ಯ, ವಿನೋದ, ವಿಷಾದ, ಪ್ರೇಮ, ನೋವು, ನಿಟ್ಟುಸಿರು—ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನೀವು ಇಲ್ಲಿ ಕಂಡಾಗ, ಒಂದು ನೆಲೆಯಲ್ಲಾದರೂ, ಇದೆಲ್ಲ ನಿಮಗೆ ಮಿಸುಳಬಾಜಿ ಅಥವಾ ಕಲಸು ಮೇಲೋಗರವೆಂದು ಅನ್ನಿಸಬಹುದು.

ಆದು ಇರುವುದೇ ಹಾಗೆ.

ಶಿವಮೊಗ್ಗಿಯ ಒಂದು ಮಂಜು ಮಂಜಾದ ಸುಂದರ ಸಂಜೆಯ ಬಗ್ಗೆ ನಿಮಗೆ ಹೇಳಲೇಬೇಕು. ಟೇಬಲ್ಲಿನ ಸುತ್ತ ಇದ್ದವರು ನಾವು ನಾಲ್ವರು: ಸಿ. ಎನ್. ರಾಮಚಂದ್ರನ್, ರಾಜೇಂದ್ರ ಚೆನ್ನಿ, ಕೆ. ಸಿ. ಬೆಳ್ಳಿಯಪ್ಪ ಮತ್ತು ನಾನು. ಗ್ಲಾಸ್‌ಗಳ ಕಿಣಿ ಕಿಣಿ ನಾದದ ನಡುವೆ ಮಾತು ಮಾತು ಮಾತು. ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೋ ಸುತ್ತಾಡಿ ಬಂದ ಮಾತು ಒಂದು ಹಂತದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಬರವಣಿಗೆಯ ತನಕ ಬಂತು. ಸಿ.ಎನ್.ಆರ್. ನೇರವಾಗಿ ಕೇಳಿದರು: "ಚಂಪಾ, ಸಂಕ್ರಮಣದ ನಿಮ್ಮ ಚಂಪಾಕಾಲಂ ಓದುತ್ತೇನೆ. ನಿಮ್ಮ ನಾಟಕ ಓದುತ್ತೇನೆ. ನಿಮ್ಮ ಕಾವ್ಯ ಓದುತ್ತೇನೆ. ಒಂದೊಂದು ಕಡೆ ನೀವು ಒಂದೊಂದು ರೀತಿಯಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತೀರಿ. ಒಬ್ಬನೇ ವ್ಯಕ್ತಿ ಹೀಗೆ ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನವಾಗಿ ಇರಲು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ? ಒಬ್ಬ ವಿಮರ್ಶಕನಾಗಿ ನಾನು ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಹೇಗೆ reconcile ಮಾಡಬೇಕು?"

ನಾನೆಂದೆ: "ನಾನು ಒಬ್ಬನೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿ ಹೀಗೆ ಭಿನ್ನ-ಭಿನ್ನವಾಗಿ ಬರೆಯುತ್ತಿರಬೇಕಾದರೆ ನಾನೊಬ್ಬ ಹಿಪ್‌ಕ್ರಿಟ್ ಆಗಿರಬೇಕು....ನಾನು ಹಿಪ್‌ಕ್ರಿಟ್ ಅಂತ ನಿಮಗೆ ಅನ್ನಿಸುತ್ತದೆಯೇ?" ಮೂವರೂ ಒಕ್ಕೊರಲಿನಿಂದ "ಇಲ್ಲ ಇಲ್ಲ" ಎಂಬ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಬಿಡಿ ಬಿಡಿ ಧ್ವನಿಗಳನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿದರು. ನನಗೆ ಖುಶಿಯಾಯಿತು.

ಪ್ರಶ್ನೆ ಬರುವುದೇ 'ಸೃಜನ ಶೀಲತೆ' ಮತ್ತು 'ವಿಮರ್ಶಾ ಪ್ರವೃತ್ತಿ'ಯ ಮೂಲಭೂತ ಅಂತರಗಳ ಬಗ್ಗೆ. ಒಬ್ಬ ಲೇಖಕನ ಬರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಗೆಯ 'ಸುಸಂಬಂಧ' ಇರಬೇಕು

ಎನ್ನುವುದು ವಿಮರ್ಶಕನ 'ಅಪೇಕ್ಷೆ'ಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು. ಇಂಥ 'ಸುಸಂಬದ್ಧತೆ'ಯಿಂದ ಅವನಿಗೆ 'ಸರಳೀಕರಣ' ಮಾಡಲು ಅವಕಾಶ ಸಿಕ್ಕು ಅವನು ಏನೋ 'ಮಹತ್ವ'ದ್ದನ್ನು ಆ ಲೇಖಕನ ಬಗ್ಗೆ 'ಸೂತ್ರೀಕರಿಸಿ' ಹೇಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಬಹುದು. ಆದರೆ ಮನುಷ್ಯನ ಅಂತರಂಗದ ಜಗತ್ತಾಗಲಿ, ಅವನ ಅನುಭವದ ಉಗ್ರಾಣವಾದ ಸುತ್ತಣ ಬದುಕಾಗಲಿ, ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಮಾಧ್ಯಮವಾದ 'ಭಾಷೆ'ಯಾಗಲಿ-ಯಾವುದೂ ಅಷ್ಟು 'ಸರಳ'ವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅವುಗಳ ಆಳದ ಸಂಕೀರ್ಣತೆ ಹೊರನೋಟಕ್ಕೆ ಅಸಂಬದ್ಧವಾಗಿಯೇ ಕಾಣಬಹುದು.

ನಾನು ಹೇಳಿದೆ: "ನಾನು ಬರೆಯುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಶಬ್ದವೂ—ಕಾವ್ಯ, ನಾಟಕ, ಕಾಲಂ ಯಾವುದೇ ಆಗಿರಲಿ-ಅದು ನನಗೆ ಸಹಜವಾದ ಮತ್ತು ಅನಿವಾರ್ಯವಾದ ಆಂತರಿಕ ಒತ್ತಡದಿಂದಲೇ ಬಂದದ್ದು. ಅದರಲ್ಲಿ ನಿಮಗೆ ನಿಮಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂಥ 'ವಿನ್ಯಾಸ' ದೊರೆಯದಿದ್ದರೆ, ಅದು ನಿಮ್ಮ ತಲೆನೋವೇ ಹೊರತು ನನ್ನದಲ್ಲ." "ಹೌದು. ಈ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ಇನ್ನೂ ವಿಚಾರಿಸಬೇಕು" —ಅಂದರು ಸಿ. ಎನ್. ಆರ್.

ನನಗಿನ್ನುತ್ತದೆ: ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಸಲೀಸಾಗಿ ಬಳಸುವ ನವೋದಯ, ನವ್ಯ, ಪ್ರಗತಿಶೀಲ, ದಲಿತ, ಬಂಡಾಯ ಮುಂತಾದ ಪದಗುಚ್ಛಗಳು ಕೂಡ ಕಲಾಕೃತಿಯ ಯಾವುದೋ 'ಒಂದು' (ಪ್ರಧಾನ?) ಅಂಶವನ್ನು ಸೂಚಿಸಬಹುದೇ ಹೊರತು ಅದರ ಅನನ್ಯತೆಯ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ಸ್ಫೋಟಿಸಲು ನೆರವಾಗಲಾರವು. ಒಂದು ಕಾಲ ಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುವ ಪುಸ್ತಕಗಳ ರಾಶಿ ರಾಶಿಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟಾರೆ, ಹೊರಗಿನಿಂದ. ನೋಡಿದಾಗ ಅವಕ್ಕೆ ಮೇಲಿನಂತೆ ಲೇಬಲ್ ಹಚ್ಚಬಹುದೇನೋ. (ಇಲ್ಲೂ ಏಕರೂಪತೆ ಇಲ್ಲ. ಉದಾ: 'ನವೋದಯ' ಕಾಲ ಸೂಚಕವಾದರೆ, 'ನವ್ಯ' ಶೈಲಿ ಹಾಗೂ ದೃಷ್ಟಿಕೋನಗಳನ್ನು, 'ಪ್ರಗತಿ ಶೀಲ' ಮತ್ತು 'ಬಂಡಾಯ' ಮನೋಧರ್ಮಗಳನ್ನು, 'ದಲಿತ' ಲೇಖಕನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ತರುತ್ತವೆ.) ಇವೆಲ್ಲವುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡೂ, ಮತ್ತು ಇವನ್ನು ಮೀರಿಯೂ. ಒಂದು ಕಲಾಕೃತಿ ಅನನ್ಯವಾದ ಸಂಕೀರ್ಣತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರಬಹುದು. ಇಲ್ಲಿಯೇ ಲೇಖಕನ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯ ಸತ್ವಪರೀಕ್ಷೆ. ಇದು ನಿರಂತರ ದುಗುಡದ ನಿರಂತರ ಸೋಲಿನ ನಿರಂತರ ಗೆಲುವಿನ ನಿರಂತರ ನಿಟ್ಟುಸಿರಿನ ನಿರಂತರ ರೋಮಾಂಚನದ ನಿರಂತರ ಕಥೆ.

ವಿಮರ್ಶಕರಿಗೇ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ, ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಅವರೇ ಹುಟ್ಟಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ, ಸಮಸ್ಯೆಗಳೂ ಇವೆ. ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ 'ಕೇಂದ್ರ'ವೊಂದನ್ನು ಹುಡುಕಲು ೧೯೬೭ ರಿಂದಲೂ ಪರದಾಡುತ್ತಿರುವ ನಮ್ಮ ವಿಮರ್ಶಕರನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಸಂಕಲನದ ಅನೇಕ ಕವನಗಳಲ್ಲಿ ಸುಳಿಯುವ 'ಶಾಲ್ಮಲಾ'—ಧಾರವಾಡದ ಏಳು ಗುಡ್ಡಗಳ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹರಿಯುತ್ತಿದೆ ಎನ್ನಲಾದ ಒಂದು ಗುಪ್ತಗಾಮಿನಿ ನದಿ. ಇದು ವಾಚ್ಛಾಥ್ಫ ಅಷ್ಟೆ. ಅಂಥ ಆ ಶಾಲ್ಮಲೆಗೇ ಈ ಸಂಕಲನ ಅರ್ಪಿತ. ಸಂಕಲನ ಹೊರಬರಲು ನೆರವಾದ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ನಾನು ಕೃತಜ್ಞ.

ಧಾರವಾಡ

ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಪಾಟೀಲ

೨೮ ಆಕ್ಟೋಬರ ೧೯೯೪

*

ವಿಶ್ವ ಕನ್ನಡ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮರುಮುದ್ರಣಕ್ಕಾಗಿ ನನ್ನ "ಶಾಲ್ಮಲಾ ನನ್ನ ಶಾಲ್ಮಲಾ" ಕವನ ಸಂಕಲನವನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿದ ಕನ್ನಡದ ಮೇರು ಕೃತಿಗಳ ಆಯ್ಕೆ ಸಮಿತಿಗೆ ನಾನು ಕೃತಜ್ಞ.

ಬೆಂಗಳೂರು

ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಪಾಟೀಲ

೨೮ ಫೆಬ್ರವರಿ ೨೦೧೧

ಪರಿವಿಡಿ

ಶುಭ ಸಂದೇಶ	iii
ಚೆನ್ನುಡಿ	Iv
ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಮಾತು	v
ಹೊನ್ನುಡಿ	vi
ಎರಡು ನುಡಿ	vii
ಪ್ರಕಾಶಕರ ಮಾತು	viii
ಕನ್ನಡದ ಮೇರುಕೃತಿಗಳ ಆಯ್ಕೆ ಸಮಿತಿ	x
ಮುನ್ನುಡಿಯ ನೆವದಲ್ಲಿ	xi

ಕವನಗಳು

೧೯೯೦

೧. ಉಳಿದ ನದಿಗಳ ಹಾಗೆ	೧
೨. ಕಾಮ್ರೇಡ್	೨
೩. ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಮಾತ್ರ	೩
೪. ದ್ರೌಪದಿಯ ಸಾಷ್ಟಾಹಿಕೆ	೪
೫. ತಾನೊಂದೆ ವಲಂ	೬
೬. ಸಂಶಯಾತ್ಮ	೬
೭. ಮಾತಿನ ಮಹಿಮೆ	೭
೮. ಮಕ್ಕಳು ಮರಿಗಳು	೮
೯. ಆಯೋಧ್ಯೆ....ಅಭಿಷೇಕ	೮
೧೦. ಹುಡುಕಾಟ	೯
೧೧. ಬಂಡಾಯ ಭಟ್ಟ	೧೦
೧೨. ಸವದತ್ತಿ ಚಲೋ	೧೦
೧೩. ಪೇಶಂಟು	೧೧
೧೪. ಭಯ-ಭಕ್ತಿ	೧೨

೧೯೯೦

೧೫.	ಶಂಕ್ರಪ್ಪ ಉವಾಚ	೧೨
೧೬.	ಕೆಲವು ಗೆಳೆಯರಿಗೆ	೧೪
೧೭.	ನನ್ನ ಕನಸಿನ ಕೊಲ್ಲಿ	೧೬
೧೮.	ಮರ ಮತ್ತು ನರ	೧೭
೧೯.	ಅನುಯಾಯಿಗಳು	೧೮
೨೦.	ಪ್ರೀತಿಯ ಕವಿ	೧೮
೨೧.	ಉಳಿದದ್ದು	೧೯
೨೨.	ಬಂಜೆ: ಗಂಡನಿಗೆ	೨೦
೨೩.	ನನಗೆ ಅನಿಸಿರಲಿಲ್ಲ	೨೦
೨೪.	ಆಹಾ ಅವನ ತಲೆ	೨೧
೨೫.	ನನ್ನ ಆಕಾಶ	೨೨
೨೬.	ಕಪ್ಪು ಹುಡುಗಿಗೆ	೨೨
೨೭.	ಈ ಲತೆಗೆ ನಾನೊಂದು	೨೩
೨೮.	ಸೀಟಿನವರು	೨೪
೨೯.	ವರ್ತಮಾನ: ೧೯೯೦	೨೪
೩೦.	ಅಮಾವ್ರಿಗೊಂದು ಮಾತು	೨೫

೧೯೯೨

೩೧.	ನಮ್ಮ ಕಂಬಾರ	೨೬
೩೨.	ಮಾಲಾಶ್ರೀ	೨೭
೩೩.	ದೀಪಸ್ತಂಭ	೨೮
೨೪.	ಇವಳು	೨೯
೩೫.	ಮ್ಯಾರೇಜ್ ಡೇ	೨೯
೩೬.	ಹಕ್ಕಿ ಗೂಡು	೩೦
೩೭.	ಮೌನ: ತುಂಬಿದ ಕೊಡ	೩೦
೩೮.	ಅನ್ನಬಾರದೇಕೆ ?	೩೧
೩೯.	ನೀವು ಪಡಕೊಂಡದ್ದು ?	೩೨
೪೦.	ಗೆರೆಯ ಆ ಕಡೆ	೩೪
೪೧.	ಸೀಮೋಲ್ಲಂಘನ	೩೫

೧೯೯೩

೪೨.	ಶಾಲ್ಮಲಾ ನನ್ನ ಶಾಲ್ಮಲಾ	೩೬
-----	----------------------	----

೪೩.	ಭೂಮಿಯ ನಂಟು	೩೭
೪೪.	ಕಡಲ ಸೀಮೆಯ ಹುಡುಗಿ	೩೮
೪೫.	ನಮ್ಮ ಅಭಿಯ ತೋಟ	೩೯
೪೬.	ನುಡಿಹಾರರು	೪೦
೪೭.	ಅಂತ್ಯ	೪೧
೪೮.	ಸೇರೋದು	೪೨
೪೯.	ಒಂದು ಡೈಲಾಗು	೪೨

೧೯೯೪

೫೦.	ಚಪಾತಿ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರ ಪ್ರೇಮ	೪೩
೫೧.	ಹ್ಯಾಂಗ-ಹಿಂಗ	೪೪
೫೨.	ಒಣ ಮುಖ	೪೪
೫೩.	ಸತಿ ಪತಿ ಸಂವಾದ	೪೫
೫೪.	ಏರಿಳತ	೪೫
೫೫.	ಪರಸ್ಥಿ	೪೬
೫೬.	ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ ತಿರುಪತಿ	೪೬
೫೭.	ಋಣ	೪೭
೫೮.	ಖುಶಿ ಖುಶಿ	೪೮
೫೯.	ಈ ನನ್ನ ದೇಶ	೪೮
೬೦.	ಸೀತಾಯಣ	೪೯
೬೧.	ನಿನಗಾಗಿ	೪೯

ಅನುವಾದಿತ ಕವನಗಳು

೬೨.	ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಹರತಾಳ	೫೩
೬೩.	ಯುದ್ಧದ ವಿರುದ್ಧ ಯುದ್ಧ	೫೫
೬೪.	ಯಕ್ಷ-ಮನಸು	೫೭
೬೫.	ಒಂದು ಪತ್ರ	೫೮
೬೬.	ಕಂಡಿರಾ ನನ್ನ ಆ ದಿನದ ಬಾಲ್ಯವನು ?	೬೦
೬೭.	ನಮ್ಮಪ್ಪ	೬೪
೬೮.	ಹಿಡಿ ತುಂಬ	೬೫
೬೯.	ಬಾನಲ್ಲಿ ಏನು ಉರಿಯುತ್ತಿದೆ ?	೬೬
೭೦.	ಜವಾಬು	೭೦

ಭೂಗರ್ಭದ ಮೌನದಲ್ಲಿ
ಜುಮ್ಮೆನ್ನುತ ಬಳುಕುವವಳು
ಅರಿವಿಲ್ಲದೆ ಮೈಯ ತುಂಬಿ
ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ತುಳುಕುವವಳು

ಸದಾ ಸುಪ್ತ ಮೋಹಿನಿ
ನನ್ನ ಶಾಲ್ಮಲಾ....

*

ಇಂಥ ನನ್ನ ಶಾಲ್ಮಲೆಗೆ
ಇದು ಅರ್ಪಿತ

.... ಚಂಪಾ

ಶಾಲ್ಮಲಾ ನನ್ನ ಶಾಲ್ಮಲಾ

೧. ಉಳಿದ ನದಿಗಳ ಹಾಗೆ

ಉಳಿದ ನದಿಗಳು

ಹುಟ್ಟುತ್ತವೆ ಒಂದು ಕಡೆ ಹರಿಯುತ್ತವೆ ಒಂದು ಕಡೆ
ಕೂಡುತ್ತವೆ ಒಂದನೊಂದು ಕೂಡಿ ಹರಿಯುತ್ತವೆ ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆ
ಹಳೆ ಹೆಸರು ಕಳಕೊಂಡು ಹೊಸ ಹೆಸರು ಪಡಕೊಂಡು
ಕಡಲು ಕೂಡುವ ಮುನ್ನ ಪಾತ್ರವನ್ನೇ ಕಳಕೊಂಡು
ಕಡಲಲ್ಲಿ ಬಯಲಾಗುತ್ತವೆ ಉಳಿದ ನದಿಗಳು

ಉಳಿದ ನದಿಗಳ ಹಾಗೆ

ನೀನಲ್ಲ ಶಾಲೆ

ಉಳಿದ ನದಿಗಳಲ್ಲಿ

ಹಿಂದಿನೂರಿನ ಜನ ಹೊಲಸು ತೊಳೆಯುತ್ತಾರೆ ಕ್ಯಾಕರಿಸಿ ಉಗುಳುತ್ತಾರೆ
ಅರಿವೆ ಒಗೆಯುತ್ತಾರೆ ದನಕರ ಸಗಣೆ ಹಾಕುತ್ತವೆ
ಮುಂದಿನೂರಿನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಜಲವಾಗುತ್ತದೆ ಆ ನೀರು

ಉಳಿದ ನದಿಗಳು

ಹೆಗಲಾಗುತ್ತವೆ ಗೋಳಿಬಾರಿನಲ್ಲಿ ಗುಂಡುತಿಂದ ಬೇವಾರ್ಸಿ ಹೆಣಗಳಿಗೆ
ಚಿತೆಯಲ್ಲಿ ಅರೆಬೆಂದು ಮೋಕ್ಷದ ಹಾದಿ ಹಿಡಿದ ಹೆಣಗಳಿಗೆ
ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಪೂಜೆ ಪಡೆದು ವಿಸರ್ಜನೆಯಾಗುವ ದೇವಾಧಿದೇವತೆಗಳ ಹೆಣಗಳಿಗೆ

ಉಳಿದ ನದಿಗಳು

ಸೇರುತ್ತವೆ ಶ್ರೀಮಂತರ ನೀರಾವರಿ ಪಂಪುಗಳಲ್ಲಿ
ಡ್ಯಾಮುಗಳಿಗೆ ಡಿಕ್ಕಿ ಹೊಡೆದು ಹರಿಯುತ್ತವೆ ಕರೆಂಟು ಕಂಬಗಳಲ್ಲಿ
ಉರುಳುತ್ತವೆ ಗಾಲಿ ಜಿಬ್ಬಿಯಾಗುತ್ತಾರೆ
ಹೊಲಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಲಿಗಳು ಫ್ಯಾಕ್ಟರಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕರು
ಕಾರಖಾನೆಗಳ ವಾಂತಿ ಭೇದಿಗಳೆಲ್ಲ ಮತ್ತೆ ಬಂದು ಕೂಡುತ್ತವೆ
ಉಳಿದ ನದಿಗಳ ನೀರು

ಉಳಿದ ನದಿಗಳು

ಸೊಕ್ಕಿ ಹರಿಯುತ್ತವೆ ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ದಂಡೆಗಳ ಹಳ್ಳಿಗಳನ್ನು
ನಡುಗಡ್ಡೆ ಮಾಡುತ್ತವೆ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಹೆಲಿಕಾಪ್ಟರ್‌ನಲ್ಲಿ ಹಾರಾಡುವ
ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಕನ್ನಡಿಯಾಗುತ್ತವೆ
ಬಿಕ್ಕುತ್ತವೆ ಬೇಸಗೆಯಲ್ಲಿ ಬರೇಬತ್ತಲಾಗಿ ಮಿನು ಮೊಸಳೆಗಳ
ಅಸ್ತಿತ್ವವೆಂಬರದ ಚಿತ್ರಗಳಾಗಿ ಹಳೇ ಇತಿಹಾಸ ಪುಸ್ತಕದ
ಹರಕು ಪುಟದ ಮುಕ್ಕಾದ ಅಕ್ಷರಗಳ ಅಡ್ಡಾ ದಿಡ್ಡಿ ಸಾಲುಗಳಾಗಿ
ಬಿಕ್ಕುತ್ತವೆ

ಉಳಿದ ನದಿಗಳ ಹಾಗೆ ನೀನಲ್ಲ ಶಾಲ್ಮಲೆ

ನಿನ್ನ ಕಂಡವರಿಲ್ಲ ನಿನ್ನೊಳಗೆ ಮೈಯ ತೊಳಕೊಂಡವರಿಲ್ಲ
ನಿನ್ನ ಉಂಡವರಿಲ್ಲ ನಿನ್ನೊಳಗೆ ಕಳಕೊಂಡವರಿಲ್ಲ
ಉಗಮವೆಲ್ಲೋ ನಿನ್ನದು ನಿನ್ನ ಸಂಗಮವೆಲ್ಲೋ
ನೀನು ಹರಿಯುತ್ತಿರುವುದು ಮಾತ್ರ ಒಂದೇ ಖರೆ.

ಬಹುಶಃ

ನಾನು ಬದುಕಬೇಕೆಂದಿರುವ ಬದುಕಿನಂತೆ
ನಾನು ಬರೆಯಬೇಕೆಂದಿರುವ ಕಾವ್ಯದಂತೆ

೨. ಕಾಮ್ರೇಡ್

ಅಂಗೀ ತೆಗೆದು

ಅಂಗಾತಾಗಿ ಮಲಗಿದ್ದ
ಸಂಗಾತಿಯನ್ನು ಕಂಡು

ಸಂಗೀತವಾದಳು ಅವಳು

ಕಾಮ್ರೇಡ್ ಕಾಮ್ರೇಡ್

ಅನ್ನುತ್ತ...ಕಾಮಾಗಿ

ರೇಡ್

ಮಾಡಿದಳು.

೩. ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಮಾತ್ರ

ಬಂದೂಕು ಹಿಡಿದವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ: ನಾವು
ಹೋರಾಡುವುದು ಈ ಮಣ್ಣಿಗಾಗಿ. ಈ ನಮ್ಮ ಮಣ್ಣಿಗಾಗಿ.
ಅವರ ಗುಂಡಿಗೆ ನೆಲಕುರುಳಿ ಬಿದ್ದವರ ಬಗ್ಗೆ
ಹಾಗೆ ಬಿಳಿದವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ: ಅವರು ಸತ್ತದ್ದು
ಈ ಮಣ್ಣಿಗಾಗಿ. ಬಂದೂಕು ಹಾರಿಸಿದ ಕೈ ಕೂಡ
ಕೊನೆಗೆ ಸ್ಥಾನಾಡ ತಿಂದು ಜೋತಾಡುವಾಗ ಕೂಡ
ಇದೇ ಮಾತು: ಮಣ್ಣಿಗಾಗಿ, ನಮ್ಮ ಮಣ್ಣಿಗಾಗಿ.
ಮಣ್ಣಲ್ಲಿ ಮಲಗಿ ಆ ವೀರಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಕಣ್ತೆರೆಯಲಿಕ್ಕಾಗಿ.

ಮಣ್ಣಿನಾಳದ ಗುಪ್ತಗಾಮಿನಿ ಶಾಲೆಯನ್ನು
ಕೇಳಿದೆ: 'ಶಾಲೆ, ನಿನಗೇನಾದರೂ ಈ ಇವರ
ಕೈ ಕಾಲು ರುಂಡ ಮುಂಡಗಳ ಸುದ್ದಿ....?'

'ಅದೆಲ್ಲ ಭೂಮಿ ಮೇಲ್ಪದರಿನ ಹತ್ತಾರು ಇಂಚುಗಳ
ಹುಳುಹುಪ್ಪಡಿಗಳಿಗೆ ಗೊತ್ತು' - ಅಂತ ಶಾಲೆ
ಜುಳು ಜುಳು ಅಂತ ಗುಳುಂ ಆದಳು.

ಸಪ್ತ ಖಂಡಗಳ ಸಪ್ತಸಾಗರಗಳ ಬಗೆವ
ಬೀಸು ರೆಕ್ಕೆಯ ಹಕ್ಕಿಗಳ ಕೇಳಿದೆ: 'ಹಕ್ಕಿಗಳೇ
ನಿಮಗೇನಾದರೂ ಈ ಇವರ ಆತ್ಮಗಳು ವೀರ ಸ್ವರ್ಗದ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಸವರಿ
ಹೋಗಿವೆಯೇ?' ಹಕ್ಕಿಗಳು ಸುಮ್ಮನೆ ನಕ್ಕು ಮೋಡದ ಸವಾರಿ
ಮಾಡಿ, ಆಕಾಶದ ನೀಲದಲ್ಲಿ ಲೀನವಾದವು.

ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಮಾತ್ರ
ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಸ್ವರ್ಗದ ಬಣ್ಣ ತುಂಬಿಕೊಂಡು

ಮಣ್ಣು ಮುಕ್ಕಲು ನಿಂತ ಕಾಲುಗಳ ಸಾಲು ಸಾಲು.....

೪. ದ್ರೌಪದಿಯ ಸಾಪ್ತಾಹಿಕೆ

ಕಾಯುತ್ಸಾಳೆ ದ್ರೌಪದಿ.

ಬರುತ್ತಾನೆ ಧರಮರಾಯ ಸೋಮವಾರ-ಪಾಳೇ ಪ್ರಕಾರ.
 ಬಗಲಲ್ಲಿ ಪಟಗಾ ಸಿಗಿಸಿಕೊಂಡು ಬಕ್ಕನೆತ್ತಿಯಮೇಲೆ ಕೈಯಾಡಿಸುತ್ತ
 ಬಂದವನೆ ಉಶ್ಯಂತ ಕುಂತು ಒಪ್ಪಿಸುತ್ತಾನೆ ವಾರಾನುವಾರದ ವರದಿ.
 ಭಾರತೀಯ ಸತೀಧರ್ಮದ ಬಗ್ಗೆ ತನಗೆ ತಿಳಿದದ್ದನ್ನು, ತಿಳಿದಷ್ಟನ್ನು
 ತಿಳಿಸಿ, ಮತ್ತೆ ಅದು ಇದು ವರ್ಮಾನ ಪತ್ರದ ಸುದ್ದಿ ಮಾತಾಡಿ,
 ತನ್ನ ತಮ್ಮಂದಿರನ್ನು ಮಕ್ಕಳ ಹಾಗೆ ನೋಡಿಕೋ
 ಅಂತ ಮೊಮ್ಮಗಳಿಗೆ ಹೇಳುವ ಹಾಗೆ ಹೇಳಿ ಉಶ್ಯಂತ ಎದ್ದು
 ಹೊರಡುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತೆ ಬಗಲಲ್ಲಿ ಪಟಗಾ ಸಿಗಿಸಿಕೊಂಡು.

ಕಾಯುತ್ಸಾಳೆ ದ್ರೌಪದಿ ಮತ್ತೆ ಎಣ್ಣೆ ತುಂಬಿದ ಪಣತಿಯಂತೆ.

ಭೀಮ ಅರಬಡಿಸಿ ಬರುತ್ತಾನೆ ಮರುದಿನ ಸೀದಾ ಗರಡೀ ಮನೆಯಿಂದ.
 ಭುಸ್ ಭುಸ್ ಎಂದು ತೇಕುತ್ತ ಇದ್ದದ್ದು ಬದ್ದದ್ದೆಲ್ಲ ಬಳಕೊಂಡು ತಿಂದು
 ಡುಸ್ ಎಂದು ತೇಗುತ್ತಾನೆ. ತೂಕಡಿಸುತ್ತ ಬೀಳುತ್ತಾನೆ. ಮಗ್ಗುಲ ಮಡದಿಯ
 ಬಾಳೆದಿಂಡಿನ ತೋಳು ಹೊಸಕಲು ಮನಸ್ಸಾಗದೆ
 ತನ್ನ ತೆಕ್ಕೆಗೆ ಹಿಡಿಯಬೆಯೇ ಈಡು ಎಂದುಕೊಂಡು ಧಿಗ್ಗನೆ ಎದ್ದು
 ಹೊರಗೋಡುತ್ತಾನೆ ಕಚ್ಚೆ ಸಿಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ.

ಕಾಯುತ್ಸಾಳೆ ದ್ರೌಪದಿ ಪಣತಿ ನಡುವಿನ ಹಸಿ ಬತ್ತಿಯಂತೆ.

ಎಲೆಲೆಲೇ ಶೌರಿ ಎನ್ನುತ್ತ ಬರುತ್ತಾನೆ ಅರ್ಜುನ. ದಾರಿಯುದ್ದಕ್ಕೂ
 ಬಿಲ್ಲಿಗೆ ಹೆದೆಯೇರಿಸುವ ರಿಹರ್ಸಲ್ಲು ಮಾಡುತ್ತ ನೆನಪಾಗುತ್ತಾನೆ
 ಒಮ್ಮೆಲೇ ಕರ್ಣ. ನೆನಪಾಗುತ್ತಾನೆ ಏಕಲವ್ಯ. ಒಮ್ಮೆಲೇ ಥಂಡಾ ಹೊಡೆದು
 ಬ್ರಹ್ಮನಳೆಯ ಪಾತ್ರವೇ ತನಗೆ ಸುರಕ್ಷಿತವೆಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತ
 ದ್ರೌಪದಿಯ ಮೈ ಅಷ್ಟಿಷ್ಟು ವೈಯಾರದಿಂದ ಮುಟ್ಟಿ, ಪೋಲಿ ಜೋಕು ಹೊಡೆದು
 ಜೋಲಿ ಹೊಡೆಯುತ್ತ ಪರಾರಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ ಪಾರ್ಥ.

ಮತ್ತೆ ಕಾಯುತ್ತಾಳೆ ದ್ರೌಪದಿ ಅರೆಸುಟ್ಟ ಬುತ್ತಿಯ ಚುಂಗಿನಂತೆ.

'ಗುರುವಾರ ಬಂತಮ್ಮ'- ಅಂತ ಪ್ರತಿ ಗುರುವಾರ ಗುಣಗುಣಿಸುತ್ತ ಬರುವ ನಕುಲ ಗುರುವಾರ ಬಂದೆ ಬರುತ್ತಾರೆ ಶುಕ್ರವಾರ ನಕುಲ-ಸಹದೇವ ಜೋಡಿ ಹುದ್ದರಿಯಾಗಿ. ಬಂದವರೆ ನೋಡುತ್ತಾರೆ ದ್ರೌಪದಿಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ, ಮೂರು ದಿನ ಹಣ್ಣು ಮಾಡಿರಬಹುದಾದ ಅಣ್ಣಂದಿರನ್ನು ನೆನೆಯುತ್ತ "ನೀ ರೆಸ್ಪ್ ತಗೋ ದ್ರೌಪದೀ"-ಅಂತ ರೆಸ್ಪ್ ರೆಕಮೆಂಡ್ ಮಾಡಿ ಜಿಗಿಯುತ್ತಾರೆ ಇಬ್ಬರೂ ಕ್ರಿಕೆಟ್ ಗ್ರೌಂಡಿಗೆ ಬಾಲಕರು.

ಕಾದು ಕಾದು ಕರಕಾಗುತ್ತಾಳೆ ಪಂಚ ಪಾಂಡವರ ಪಾಂಚಾಲಿ.
ಕಿವಿಯ ಬಳಿ ಸುತ್ತಾಡುವ ಗುಂಗಾಡಿನಂತೆ, ಗುಂಗು ಹಿಡಿಸುತ್ತಾನೆ
ಕರ್ಣ, ಕನಸಿನ ಕಾಂಪೌಂಡಿನಾಚೆಯೇ ಲೈನು ಹೊಡೆಯುತ್ತ.

ಇಡೀ ಶನಿವಾರ. ಇಡೀ ರವಿವಾರ.

ಹಾಳಾಗಿ ಹೋಗಲಿ ಈ ಮಹಾಭಾರತ, ಆ ರಾಮಾಯಣದ
ರಾವಣನಾದರೂ ಬರಬಾರದೇ ತನಗಾಗಿ ಎನ್ನುತ್ತ ಬಿಸುಸುಯ್ಯುತ್ತ
ಲಕ್ಷ್ಮಣರೇಖೆಯ ಆಚೆ ಪಾದದ ಹೊರತಾಗಿ ಇಡೀ ಮೈಯ ಹೊರಚಿಲ್ಲುತ್ತ
ಹುಬ್ಬಿನ ಮೇಲೆ ಕೈಯಿಟ್ಟು ಹೆಲಿಕಾಪ್ಪರಿಗಾಗಿ ಆಕಾಶ ಹೆಕ್ಕುತ್ತ
ಕಾಯುತ್ತಾಳೆ ದ್ರೌಪದಿ.

ಬರುತ್ತಾನೆ ಧರಮರಾಯ ಸೋಮವಾರ-ಪಾಳೇ ಪ್ರಕಾರ. ●

೫. ತಾನೊಂದೆ ವಲಂ

'ನಿಮ್ಮ ಜಾತಿ ಯಾವುದು?'
 ಅಂತ ಯಾರೋ ಅವನನ್ನು
 ಸಹಜ ಕೇಳಿದರು.
 ಅವನು ತುಟಿ ವಕ್ರಿಸಿ: "ಜಾತಿ ಜಾತಿ ಜಾತಿ!
 ಮನುಷ್ಯ ಜಾತಿ ತಾನೊಂದೆ ವಲಂ!"
 ಎಂದು ಉಗ್ಗಡಿಸಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡ:
 "ನನ್ನದು ಮನುಷ್ಯ ಜಾತಿ"

ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿದವರು
 ಹೌದೆ? ಇರಬಹುದೆ?
 ಅಂತ ಅಚ್ಚರಿಯಿಂದ ಅವನನ್ನೇ
 ನೋಡತೋಡಗಿದರು.

೬. ಸಂಶಯಾತ್ಮ

ಕುಂತಿದ್ದೇವೆ ನಾವಿಲ್ಲಿ, ಅಲ್ಲಿ
 ಬಿಳಿಯ ಬಾನ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ
 ಗಿಡದ ತುದಿಯಲ್ಲೊಂದು ಹಕ್ಕಿ,

ಬಣ್ಣ ಯಾವುದೂ ಏನೂ, ಆದರೆ
 ಕಾಣುತ್ತಿವೆ ಕಪ್ಪು.

ಕಾಗೆಯೋ ಕೋಗಿಲೆಯೋ....

ತಡೆ ಗೆಲೆಯ, ಬೆಟ್ಟು ಕಟ್ಟೋಣಂತ.
 ಅದು ಬಾಯಿ ಬಿಟ್ಟಾಗ—
 ಕೂಹೂ ಎಂದೋ ಕಾಕಾ ಎಂದೋ
 ನನ್ನ ಹಣ ನಿನಗೋ ನಿನ್ನ ಹಣ ನನಗೋ

ಸಲ್ಲತ್ತದೆ. ಬರೋಬರಿ.
ಆದರೆ, ಕೇಳಿಲ್ಲ. ಕಾಕಾ ಅಂದಾಗ,
ನೆಗಡಿಯಾಗಿ ಗಂಟಲು ಕೆಟ್ಟ ದನಿ ಒಡೆದ
ಕೋಗಿಲೆ ಯಾಕಾಗಿರಬಾರದು ಅದು?

ಅಥವಾ ಕೂಹೂ ಅಂದಾಗ, ಒಂದೇ ಸವನೆ
ಒದರಿ ಒದರಿ ರಾಗ ಕಲಿತ
ಕಾಗೆ ಯಾಕಾಗಿರಬಾರದು ಅದು?

ಮೇಲಾಗಿ, ಅದರ ಬಣ್ಣದ ಬಗ್ಗೆ ಕೂಡ
ನಮಗಿಲ್ಲ ಗ್ಯಾರಂಟಿ.

ಅಲ್ಲವೆ?

2. ಮಾತಿನ ಮಹಿಮೆ

ಕಿಕ್ಕಿರಿದು ತುಂಬಿ
ತುಳುಕುತ್ತಿದ್ದ ಸಭೆಗೆ
ಅವನು 'ಮಾತಿನ ಮಹಿಮೆ' ಕುರಿತು
ಮಾತಾಡ ತೊಡಗಿದ್ದ:

“ಮಾತೆಂದರೆ ಸಪ್ತವಲ್ಲ. ಮಾತೆಂದರೆ ಮೋಡಿ.
ಮಾತುಗಾರ ಮಾತುಗಾರನಲ್ಲ; ಅವನೊಬ್ಬ ಜಾದೂಗಾರ!”

ಅವನು ಹೇಳಿದ್ದು ಖರೇ ಅಂತ
ಐದೇ ಮಿನಿಟಿನಲ್ಲಿ ಸಾಬೀತಾಗಿತ್ತು.

ಅವನ ಮಾತಿನ ಜಾದೂದಿಂದ
ಪ್ರೇಕ್ಷಕರೆಲ್ಲಾ ಮಾಯವಾಗಿ
ಸಭಾಭವನ ಖಾಲಿಯಾಗಿತ್ತು.

೮. ಮಕ್ಕಳು ಮರಿಗಳು

ನಮ್ಮ ನಿಮ್ಮಂಥ
ಮನುಷ್ಯರ ಸಂತಾನಕ್ಕೆ
'ಮಕ್ಕಳು' ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ನಾಯಿ-ನರಿ-ಹಂದಿ-
ಕತ್ತೆಗಳ ಸಂತಾನಕ್ಕೆ
'ಮರಿಗಳು' ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ನಿಮ್ಮೂರಿನ ಮಠದ ಸ್ವಾಮಿಗೆ
ಮಕ್ಕಳಿವೆಯೇ
ಮರಿಗಳಿವೆಯೇ

-ಸ್ವಲ್ಪ ಕೇಳಿ
ನೋಡುವಿರಾ?

೯. ಅಯೋಧ್ಯೆ....ಅಭಿಷೇಕ

ತಲೆತುಂಬ ಅಯೋಧ್ಯೆ.
ಕಣ್ಣುಂಬ ಕುಂಕುಮಧಾರಿಗಳ ಅಕರಾಳ ವಿಕರಾಳ
ರೂಪಗಳು. ಕಿವಿತುಂಬ ಹಿಟ್ಟರಶಾಹಿಗಳ ರಾಮ ರಾಮ.
ಮೈತುಂಬ ಹೇಳಲಾಗದ ತಾಪ.

"ಆದು ಯಾ ಗುಡಿ ಪಪ್ಪಾ?"

-ಸಾಧನಕೆರೆ ದಂಡೆ ದಾಟಿ ಮುಂದ ಮುಂದಕ್ಕೆ
ಯಾಂತ್ರಿಕವಾಗಿ ಸ್ಕೂಟರ ಮೇಲೆ ಹೊರಟವ
ನಾನು-ಬೆಚ್ಚಿ ಬಿದ್ದೆ:

ಸೀಟು-ಹ್ಯಾಂಡಲ್ ನಡುವೆ ನಿಂತ
ನಮ್ಮ ಅಭೀ-ಅಭಿಷೇಕ-ಕೇಳಿದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿ.

“ಅದು ಗುಡಿ ಅಲ್ಲೋ, ಮಸೀದಿ”
ಅಂತ ನಾನು ಹೇಳುವುದರೊಳಗೆ
ನಮ್ಮ ಅಭೀ
ಹ್ಯಾಂಡಲ್ ಕೈಬಿಟ್ಟು ಅಟೊಮೆಟಿಕ್ಯಾಗಿ
ಅದರ ದಿಕ್ಕಿನ ಕಡೆಗೆ ಕೈಮುಗಿದಿದ್ದ.

೧೦. ಹುಡುಕಾಟ

ಅತ್ತ ಇತ್ತ ನೋಡಿಯೂ ನೋಡದಂತೆ
ಸುತ್ತಿ ಸುಳಿವ ನನ್ನ ಸುಳಿ ನೋಡಿ
ಕೇಳಿದಳು ಜೊತೆಗಾತಿ: “ಏನೀ ಸಮಾಚಾರ?”

“ಹೆ, ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಇದೆಯೇ
ಅಂತ ಹುಡುಕುತ್ತಿರುವೆ-
ನಿನ್ನಂಥಾ ಸುಂದರ ಹೆಣ್ಣು.”

ಮುಂದೊಂದು ದಿನ
ಅಂಥದೇ ಪೋಜಿನಲ್ಲಿ ಅವಳನ್ನು ಕಂಡು
ನಾನೂ ಕೇಳಿದೆ: “ಏನೇ ಸಮಾಚಾರ ?”

“ಹೆ ಹೆ, ಏನೂ ಇಲ್ಲ, ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಇದೆಯೇ
ಅಂತ ಹುಡುಕುತ್ತಿರುವೆ ನಿಮ್ಮಂಥಾ ಅಸಹ್ಯ ಗಂಡು”

೧೧. ಬಂಡಾಯ ಭಟ್ಟ

'ನಾವು ಬಂಡೆಗಳ ಮೇಲೆ
ಚಿಗುರಬೇಕಾಗಿದೆ.'
—ಎಂದು ಬಂಡಾಯ ಕವಿಯೊಬ್ಬ
ಚೀರಿಕೊಂಡ.

ನಮ್ಮ ಅಗ್ರಹಾರದ
ಆನಂತಮುಖೀ ಭಟ್ಟ
ಬೋಳು ತಲೆ ಮೇಲೆ ನಿಗುರಿ ನಿಂತ
ಚಂಡಿಕೆ ನೇವರಿಸುತ್ತ,

'ನಾವೂ ಹೀಗೇ ಚಿಗುರಿದ್ದು'
—ಎಂದುಕೊಂಡ.

೧೨. ಸವದತ್ತಿ ಚಲೋ

ನಮ್ಮ ಶಾಂತಿನಾಥ ದೇಸಾಯರು
ನವ್ಯಕ್ಕೆ ಹೆಣ್ಣೆಂದರು.
ಬಂಡಾಯಕ್ಕೆ ಗಂಡೆಂದರು.

ನವ್ಯದ ಕೆಲ ಭವ್ಯರು
ಎದೆಯ ಉಬ್ಬು ಇಳಿಸಿಕೊಂಡು
ಗಡ್ಡೆ ಮೀಸೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡು
ಬಂಡಾಯವ ಗುಡುಗಿದರು.

ಬಂಡಾಯದ ಕೆಲ ಭಂಡರು
ಗಡ್ಡೆ ಮೀಸೆ ಕಿತ್ತುಕೊಂಡು
ಫ್ರಾಕು ಬ್ರಾ ಹಾಕಿಕೊಂಡು
ನವ್ಯವಾಗಿ ಕುಣಿದರು.
ಅದೂ ಇರದ, ಇದೂ ಇರದ
ಕೆಲವು ನವ್ಯೋತ್ತರರು
ಹಡಲಿಗೆಯನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು
ಸವದತ್ತಿಗೆ ನಡೆದರು.

೧೨. ಪೇಶಂಟು

ಅದು ಇದು ತಿಂದು ಉಬ್ಬಿದ ಅವನ್ನ
ದವಾಖಾನೆಗೆ ತಂದು.
ಅದು ಇದು ಕೊಟ್ಟು ಆರಾಂ ಮಾಡಿ
“ಹೋಗು ಮನೆಗಿನ್ನು” - ಅಂದು.

ಗುಳಿಗಿ, ಟ್ಯೂಬು ಎಲ್ಲ ಬರಕೊಂಡು
ಹೊರಟು ನಿಂತ ಪೇಶಂಟು
“ಹೊಟ್ಟೆಗೇನು ತಿನಬೇಕೇ” ? - ಅಂತ
ಬಿದ್ದ ಡಾಕ್ಟರಿಗೆ ಗಂಟು.

ಚೀರಿದರವರು: “ಏ ಮಾರಾಯಾ,
ಹಿಡಸಬ್ಯಾಡ ತಲಿ ಚಿಟ್ಟು.
ಏನ್ ಸಿಗತ್ಯೆತಿ ಎಲ್ಲಾ ತಿನ್ನು
ನನ್ ತಲೀ ಒಂದ್ ಬಿಟ್ಟು.”

೧೪. ಭಯ-ಭಕ್ತಿ

ಗಲಾಟೆ ಹಾಕುವ ಶಿಷ್ಯರ ಕಂಡು
ಕೆರಳಿದ ಗುರುಗಳು: "ಯಾಕ್ರೋ?
ಗುರು-ಶಿಷ್ಯರ ಸಂಬಂಧದ ಬಗ್ಗೆ
ನಮ್ಮ ಪರಂಪರೆ ಏನೋ?
ಭಯಾ....ಭಕ್ತಿ....ಭಯಾ....ಭಕ್ತಿ
ಅಂದರೆ ಏನು ಹೇಳೋ!"

ಥಂಡ ಹೊಡೆದಿದ್ದ ಶಿಷ್ಯರ ನಡುವೆ
ಎದ್ದ ಕಿಡಿಗೇಡಿ: "ಸರ್....ಸರ್....
ಗುರುಗಳ ಬಗ್ಗೆ....ಶಿಷ್ಯರಿಗೆಲ್ಲಾ
ಭಕ್ತಿಯು ಬೇಕು, ಸರ್! ಹಾಗೇ!
ಶಿಷ್ಯರ ಕಂಡರೆ....ಗುರುಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ
ಭಯವಿರಬೇಕು, ಸರ್!"

೧೫. ಶಂಕ್ರಪ್ಪ ಉವಾಚ

ಎಷ್ಟೋ ದಿನಗಳ ಮೇಲೆ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದ ಶಂಕ್ರಪ್ಪ.
ಮಾಡಿ ಮಡಿದವರು ಫಿಲ್ಮ್‌ನೋಡಿರಬೇಕಲ್ಲ ನೀವು.
ಆ ಫಿಲ್ಮು ಮಾಡಿಯೇ ಮಡಿದ ಈ ಶಂಕ್ರಪ್ಪ
ಅಂತ ನಕ್ಕಿದ್ದೆವು ನಾವೆಲ್ಲ. ಅಂಥ ಶಂಕ್ರಪ್ಪ
ಮಿಂಚಿದ್ದ ಸಡನ್ನಾಗಿ ರಾಯಚೂರಿನ ಹೊಟೆಲಿನಲ್ಲಿ.

ಮೆತ್ತನ್ನ ಲೋಡಿಗೆ ಒರಗಿ ಚಾ ಕುಡಿಯುತ್ತ
ಸಿಗಾರಿಗೆ ತಂಬಾಕಿನೆಳೆ ತುಂಬುತ್ತ ಗಡ್ಡ ನೇವರಿಸುತ್ತ....
ಇತ್ತೀಚಿನ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಇದು. ಈ ಗಡ್ಡದಿಂದಾಗಿ
ಚಾಳಿಸಿನೊಳಗಿಂದ ವಿನೋಬಾ ಟಾಲ್‌ಸ್ಪಾಯ್ ಟಗೋರರಂತೆ

ಬಾಳಿಸು ತೆಗೆದಾಗ ರಜನೀಶರಂತೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಬುದ್ಧನಂತೆ
ಕಣ್ಣೊಳಗೇ ಇಳಿದಾಗ ಥೇಟ್ ಶಂಕ್ರಪ್ಪನಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ ಶಂಕ್ರಪ್ಪ.

ಮಗುವಿನ ತಲೆ ನೇವರಿಸುವಂತೆ ತನ್ನ ಗಡ್ಡ ನೇವರಿಸುತ್ತ...
ನಾನು ನನ್ನಣ್ಣ ಲಂಕೇಶಣ್ಣ ಇತ್ತೀಚೆ ಮಾಡಿದ ಟೀಕೆ
ಅದಕ್ಕೆ ಟಿಪ್ಪಣಿಯಾಗಿ ನಾ ಬಿಟ್ಟ ಜೋಕು....ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಂತೆ
ಅದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೇಳಿ, "ಛ ಛ ನೀನೀಲ್ಲೇ ತಪ್ಪೋದು" ಎಂದ.

"ಬಯ್ಯೋರು ಎಷ್ಟು ಸಲ ಬಯ್ಯಾರೆ ಹೇಳು ?
ಒಮ್ಮೆ ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಕೇಳು, ತಪ್ಪಿರು.
ಮೊದಲ ಸಲ ಅಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. — 'ಇವ ಹೇಡಿ' ಎಂದು.
ಎರಡನೇ ಸಲ ಬೀಗುತ್ತಾನೆ- 'ಇವ ಷಂಢ' ಎಂದು.

ಮೂರನೇ ಸಲ ಕೇಕೆ ಹಾಕುತ್ತಾನೆ. - 'ಇವ ಫಿನಿಶ್' ಎಂದು.
ನಾಲ್ಕನೇ ಸಲವೂ ಅವ ಅದೇ ಮಾಡಿದರೆ
ಅವನ ಸುತ್ತಲಿನವರೇ, ಚೇಲಾ ಚಮಚಾಗಳೇ-
'ಜಸ್ತ್ ವೇಸ್ತ್ ಆಫ್ ಟೈಂ, ಮೇಷ್ಟ್ರೆ,
ಎಷ್ಟಂತ ಬೊಗಳುತ್ತೀರಿ?'
ಅಂತ ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳಿ ತಮಣಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಅಷ್ಟೊತ್ತಿಗೆ ಅವನು ನಾಯಿಯಾಗಿರುತ್ತಾನೆ.
ನೀನು-ಮನುಷ್ಯನಾಗಿರುತ್ತೀ ತಾನೆ?"

●

೧೬. ಕೆಲವು ಗೆಲೆಯರಿಗೆ

ಕೆಲವು ಗೆಲೆಯರೆ,
ನಿಮ್ಮ ಮುಖದ ಮುಗುಳುಗಳ ಬಗ್ಗೆ
ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಹೊಗಳಿದಾಗೆಲ್ಲ ನೀವು ಹಿಗ್ಗಿ
ಬುಗ್ಗೆಯಾಗಿದ್ದೀರಿ. ನಿಮಗೂ ಖುಷಿ. ನನಗೂ ಖುಷಿ

ಆದರೆ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ
ಆ ಮುಗುಳುಗಳ ಹಿಂದೆ ಹಲ್ಲು ಕೊಳೆತಿರಬಹುದೆ?
ಎಂಬ ಸಂಶಯ ನನಗೆ. ನಿಮ್ಮ ಬಿಟ್ಟುಸಿರು
ಮೂಗಿಗೆ ಬಡಿದಾಗ, ಕೊಳೆತ ಹಲ್ಲುಗಳು ನಿಮ್ಮ
ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಇಣುಕಿದಾಗ, ನಿಮ್ಮ ಮೌನದಲ್ಲಿ ಅವು
ಲಟಿಗೆ ಮುರಿದಾಗ
ಸ್ವಲ್ಪ ಚಿಂತೆ ನನಗೆ: ಹೇಗೆ ಹೇಳಲಿ ಅಂತ.
ಮಾತು ಎದೆ ಸೀಳಿ, ಬಾಯಿ ತುಂಬಿ, ತುಟಿಯಲ್ಲಿ
ತುದಕಳಿಸಿದಾಗ ಹೆದರಿಕೆ ನನಗೆ:
'ತುಟಿ ಬಿಚ್ಚದಿದ್ದರೆ ಮಾತು ಬಂಡು ಹೂಡಿ
ಒಸಡಿಗೆ ಢಿಕ್ಕಿ ಹೊಡೆದು ಬೇರು ಸಡಿಲಿಸಿ ಕೊನೆಗೆ
ನನ್ನ ಹಲ್ಲೂ ಕೊಳೆತು ನಾರತೊಡಗಿದರೆ?' ಅಂತ.
ಅಂತೂ ಕೊನೆಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ:
'ಗೆಲೆಯರೆ, ನಿಮ್ಮ ಹಲ್ಲು ಕೊಳೆತಿವೆ!'

ಆಗ ನೀವು ಮುಖಕ್ಕೆ ಮುಗುಳುನಗೆ
ಖಾಯಂ ಅಂಟಿಸಿಕೊಂಡೇ ಕೊಳೆತ ಹಲ್ಲು ಕಟಕಟಿಸುತ್ತ
ತೀವ್ರವಾಗಿ ತೇಕುತ್ತ ಮುಷ್ಟಿ ಬಿಗಿಯುತ್ತ
ಒಂದು ಕಪ್ಪು ಚಾ ಕೂಡ ಕುಡಿಯದೆ
ಧಡಪಡಿಸಿ ಎದ್ದು ಹೋಗುತ್ತೀರಿ. ಹೋಗಿ ಬಿಡುತ್ತೀರಿ.
ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೂಡ ಕೇಳದೆ ಧಗಧಗ ಮೌನದಲ್ಲಿ
ಮರೆಯಾಗುತ್ತೀರಿ.

ಕೇಳದಿದ್ದರೂ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳುವಿರ ಗೆಳೆಯರೆ!
ಒಳಗೆ ಅನ್ನಿಸಿದ್ದನ್ನು ಅನ್ನಿಸಿದಂತೆ ಆಡದಿದ್ದರೆ
ನನಗೆ ನಿದ್ರೆ ಬರುವುದೆ ಇಲ್ಲ. ನನಗೆ
ನಿದ್ರೆ ಬರದಿದ್ದರೆ ಕನಸು ಬೀಳುವುದೆ ಇಲ್ಲ. ಕನಸು
ಬೀಳದಿದ್ದರೆ ನಾನು ಕವನ ಬರೆಯುವುದೇ ಇಲ್ಲ.

ಕನಸು ಕಾಣದೆ ಕವನ ಬರೆಯುವುದು ಹ್ಯಾಗೆ?
ನಿದ್ರೆ ಬಾರದೆ ಕನಸು ಕಾಣುವುದು ಹ್ಯಾಗೆ?
ಕೊಳೆತ ಹಲ್ಲಿಗೆ ಕೊಳೆತ ಹಲ್ಲೆಂದು ಕರೆಯದೆ
ನಿದ್ರೆ ಬರುವುದು ಹ್ಯಾಗೆ? - ಹೇಳುವಿರ ಗೆಳೆಯರೆ? ●

೧೨. ನನ್ನ ಕನಸಿನ ಕೊಲ್ಲಿ

ದೂರದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಹಕ್ಕಿಗಳು ಹಕ್ಕಿಗಳು
ರಾತ್ರಿ ಕನಸಿನ ತುಂಬ ಹಕ್ಕಿಗಳು ಹಕ್ಕಿಗಳು

ಯಾರ್ಯಾರದೋ ಮೈಯ ಎಣ್ಣೆ ಮಿತಿಮೀರಿ
ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಮೈ ಮತ್ಯಾರದೋ,
ಉಸುಕಿನೊಳಗಿನ ಎಣ್ಣೆ ಚಿಮ್ಮಿ ಕಾರಂಜಿಯಾಗಿ
ಕಡಲ ತೆರೆಗಳ ಮೇಲೆ ಮಾಡಿ ಗಾಳಸವಾರಿ
ಎಣ್ಣೆಯಲ್ಲಿ ಮುಳು ಮುಳುಗಿ ಸತ್ತ ಹಕ್ಕಿಗಳು.

ಉಸುಕು ದಂಡೆಯ ಮೇಲೆ, ಬಂಡೆಗಳ ಸಂದಿಯಲಿ
ಆಕಾಶ ಮುಖಿಯಾಗಿ ಬಿದ್ದ ಹಕ್ಕಿಗಳು.
ತೆರೆದ ಕಣ್ಣಿನ ತುಂಬ ಮುರಿದ ಕಾಮನ ಬಿಲ್ಲು.

ದೂರದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಹಕ್ಕಿಗಳು ಹಕ್ಕಿಗಳು
ನನ್ನ ಕನಸಿನ ಕೊಲ್ಲಿ ಗಲ್ಲಿ ಗಲ್ಲಿಗಳಲ್ಲಿ
ಹಕ್ಕಿಗಳ ಪುಚ್ಚಗಳು.

ಬೆಳಗು ಹರಿಯುವ ಮುನ್ನ
ಸೂರ್ಯ ಮೂಡಲ ತೆರೆಯ ಹರಿದು ನುಗ್ಗುವ ಮುನ್ನ
ಬಾನಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ರಕ್ತ ಹರಿಯುವ ಮುನ್ನ

ನಮ್ಮ ಸಾಧನಕೇರಿ ಮಾಮರದ ಮೂಲೆಯಲಿ
ಕೊರಳು ಹಿಚುಕಿಸಿಕೊಂಡ ಪುಟ್ಟ ಕೋಗಿಲೆಯೊಂದು
ಹಾಡುತ್ತಿದೆ ಬರೀ ಹಾಡುತ್ತಿದೆ.
ಕರುಳು ಕತ್ತರಿಸುತ್ತ ಗೋಳಾಡುತ್ತಿದೆ.

೧೮. ಮರ ಮತ್ತು ನರ

ನೆಡುತ್ತಾರೆ ಮರಗಳನ್ನು
ಕಾಂಪೌಂಡಿನೀಚೆಗೆ ಕಾಂಪೌಂಡಿನಾಚೆಗೆ.

ಈ ಮರದ ಕುಡಿ ಆ ಕಡೆ ಇಣುಕಿದರೆ
ಆವ ಚಿವುಟುತ್ತಾನೆ. ಆ ಮರದ ಟೊಂಗೆ
ಈ ಕಡೆ ಹಣೆಕಿದರೆ ಇವ ಗೋಣು ಮುರಿಯುತ್ತಾನೆ.

ಮರ ಬೆಳೆಬೆಳೆದು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ
ಟೊಂಗೆಗಳು ತೆಕ್ಕೆ ತೆಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದು
ಹೊಕ್ಕಾಡುತ್ತವೆ ಒಂದರೊಳಗೊಂದು.

ಬೀಡುಬಿಟ್ಟ ಹಕ್ಕಿಗಳಿಗೆ
ಒಂದರ ಟೊಂಗೆ ಜೀಕುತ್ತದೆ ಜೋಕಾಲಿ
ಇನ್ನೊಂದರ ಟೊಂಗೆ ಹಾಡುತ್ತದೆ ಲಾಲಿ,

ಕಾಂಪೌಂಡಿನಾಚೆ ಈಚೆ
ಬಿದ್ದ ಹಣ್ಣುಗಳಿಗಾಗಿ ಕಿತ್ತಾಡುವ ನರ-
ಹುಳಗಳನ್ನು ಕಂಡು

ಪಿಸಿ ಪಿಸಿ ನಗುತ್ತವೆ ಮರ.
ಎಲೆ ಉದುರಿಸಿ ಹೂವೇರಿಸುತ್ತವೆ.

ಹೇಳುತ್ತವೆ:
“ಆಕಾಶದ ನಮ್ಮ ಚೆಲ್ಲಾಟ ನೋಡೀಯೇ,
ಹುಳಗಳೆ, ಗಾಬರಿಯಾದಿರಲ್ಲ!
ನಿಮ್ಮ ಕಾಂಪೌಂಡಿನಡಿಯಲ್ಲಿ, ನಿಮ್ಮ ಕಾಲ ಕೆಳಗೇ
ನಿರಂತರ ನಡೆದ ನಮ್ಮ ಬೇರುಗಳ ಬೀಗತನ-
ಯಾವ ಬಲ್ಲ?”

೧೯. ಅನುಯಾಯಿಗಳು

ಸಂತೆ ಗಿಂತೆಗಳ ಗಜಿಬಿಜಿಯಲ್ಲಿ
 ಸೈಕಲ್ಲು ಸ್ಕೂಟರು ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ತೊಂದರೆ
 ಇಲ್ಲದೇ ಸಾಗಬೇಕೆಂದರೆ
 ಬಸ್ಸು ಲಾರಿ ಟೆಂಪೋಗಳ ಬಾಲ ಹಿಡಿದು
 ಹೋಗಬೇಕು ಹಿಂದೆ ಹಿಂದೆ.

ಆದರೆ, ಅನಿವಾರ್ಯ ಒಂದೆರಡು
 ಸಣ್ಣ ಪುಟ್ಟ ರಿಸ್ಕುಗಳು. ಉದಾ: ಅವು,
 ಅಂದರೆ ಬಸ್ಸು ಲಾರಿ ಟೆಂಪೋಗಳು,
 ಆಗಾಗ ಹೊಟ್ಟೆ ಕೆಟ್ಟು ಹೂಸುವ ಕಪ್ಪು ಹೊಗೆಯನ್ನು
 ಮುಖ ಕಿವುಚಿಯಾದರೂ ನುಂಗಬೇಕು,
 ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಅವು,
 ಅಂದರೆ ಬಸ್ಸು ಲಾರಿ ಟೆಂಪೋಗಳು,
 ಬ್ರೆಕ್ಕು ಹಾಕಿ ಗಕ್ಕನೇ ನಿಂತಾಗ
 ನೀವು ಹೆಲೆಟ್ಟನ್ನೋ ಅದರೊಳಗೆ
 ಇರಬಹುದಾದ ತಲೆಯನ್ನೋ
 ಒಡಕೊಂಡು ಭೂಮಿಗೆ
 ಸಮಾಂತರವಾಗಿ ಒರಗಬೇಕು. ಅಷ್ಟೆ,

ಆಮೇಲೆ-ಅವರೇ,
 ಅಂದರೆ ಬಸ್ಸು ಲಾರಿ ಟೆಂಪೋಗಳು, ಹೋಗುತ್ತಾರೆ
 ನಿಮ್ಮನ್ನು ಹೇರಿಕೊಂಡು. ಆ ಮಾತು ಬೇರೆ. ●

೨೦. ಪ್ರೀತಿಯ ಕವಿ

“ನನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯ ಕವಿಯೆ,
 ಹಿಂದಿನಂತೆ

ಬೆಚ್ಚಿ ಬೀಳಿಸುವ ಕವನ ಓದುವಿಯ?"

—ಕೇಳಿದಳು ಹುಡುಗಿ

ಕವನ ಓದಿದ ಕವಿ.

ಬೆಚ್ಚಿದಳು. ಆಮೇಲೆ ಬೀಳಿಸಿದ.

೨೧. ಉಳಿದದ್ದು*

ಸತ್ತವರ ಸಂಖ್ಯೆ, ಪತ್ರಿಕಾ ವರದಿ ಪ್ರಕಾರ,

ಒಟ್ಟು ಹದಿನೇಳು,

ಇವನೊಬ್ಬ ಉಳಿದವರು ಹದಿನಾರು,

ಆ ಉಳಿದವರು ಅಂದರೆ:

ಇವನನ್ನು ನೋಡಲು ಬಂದವರು.

ಇವನನ್ನೊಮ್ಮೆ ನೋಡಿಯೇ ಬಿಡೋಣ ಎಂದವರು.

ಇವನಿಗಾಗಿ ಹೂಮಾಲೆ ತಂದವರು.

ಸೊಂಟದ ಬಾಂಬು ಸಿಡಿಸಿ ಕೊಂದವರು.

ಮೈ ತುಂಬ ಕಣ್ಣಾಗಿ ಇವನನ್ನು ಕಾಯಲು ನಿಂದವರು.

ಕೊನೆಗೆ ಇವನೊಂದಿಗೇ ತಾವೂ ಬೆಂದವರು.

ಉಳಿದವರೆಲ್ಲ

ಎಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದರೂ ಅಲ್ಲೆ ಅಲ್ಲಲೆ ಭೂಮಿ ಸೇರಿದರು.

ಇವನೊ-ಬಿದ್ದಲ್ಲಿಂದ ಎದ್ದು

ಬೂದಿಯಾಗಿ ಆಕಾಶ ಸೇರಿದ.

ಇವನೂ ಉಳಿಯದೆ, ಉಳಿದವರೂ ಉಳಿಯದೆ

ಉಳಿದದ್ದು ಪ್ರಶ್ನೆಯೊಂದೇ:

ಯಾರಿಂದಾಗಿ ಯಾರು ಸತ್ತಿದ್ದು?

ಅವರಿಂದಾಗಿ ಇವನೋ? ಇವನಿಂದಾಗಿ ಅವರೋ?

* ರಾಜೀವ ಗಾಂಧಿ ಹತ್ಯೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆ

೨೧. ಬಂಜೆ : ಗಂಡನಿಗೆ

ನೀನು ಕೂರಿಗೆಯಾಗಿ
 ಬೀಜ ಬಿತ್ತಿದರೆ
 ನಾನು ಹೊಲವಾಗಿ ಫಲವ ಕೊಟ್ಟೆನು.
 ಬರಿ ಊದುಗೊಳವೆಯಾಗಿ
 ಪುಸ್ ಪುಸ್ ಒತ್ತಿದರೆ
 ಕೆರಳಿ ಕೆಂಡವಾಗಿ ನಿನ್ನ ಸುಟ್ಟೆನು.

೨೨. ನನಗೆ ಅನಿಸಿರಲಿಲ್ಲ

ನನಗೆ ಅನಿಸಿರಲಿಲ್ಲ
 ಆ ಅರೆಕ್ಷಣದ ಕಣ್ಣಿನ ಸೆಳಕು
 ನನ್ನ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತಿದ ಬೀಜ
 ಹೀಗೆ ನೆಲ ಕೊರೆದು ಕವನದಕ್ಷರಗಳ
 ಸುರುಳಿಗುಂಟ ಲತೆಯಾಗಿ ಅಮರಿ
 ನನ್ನ ಚಪ್ಪರವನ್ನು ಹೂವಿನ ಹಂದರವಾಗಿ
 ಮಾಡಿತೆಂದು....ನನಗೆ ಅನಿಸಿರಲಿಲ್ಲ.

ಎಲ್ಲೋ ಚಿಮ್ಮಿದ ಒಂದು ಬೆಳಕಿನ ದನಿ
 ಕೋಗಿಲೆಯ ಕೂಗಾಗಿ
 ನನ್ನ ಮಾಮರವನ್ನು ಹೀಗೆ
 ಬೇರು ಸಹಿತ ಅಲ್ಲಾಡಿಸಿತೆಂದು
 ನನಗೆ ಅನಿಸಿರಲಿಲ್ಲ.

ಎಲ್ಲೋ ಜಿನುಗಿದ ಒಂದು ಹನಿ
 ಹೀಗೆ ನನ್ನೊಳಗಿಂಗಿ

ಮೈಯ್ಯ ನರನರದಲ್ಲಿ ಶಾಲ್ಯಲೆಯಾಗಿ ತಂಗಿ
ನೆತ್ತರವನ್ನೆ ನಂದಾದೀಪ ಮಾಡೀತೆಂದು

ನನಗೆ ಅನಿಸಿರಲಿಲ್ಲ
ನಾ ಗಮನಿಸಿರಲಿಲ್ಲ

೨೪. ಆಹಾ ಅವನ ತಲೆ

'ಆಹಾ ಅವನ ತಲೆ ನನ್ನದಾಗಿದ್ದರೆ'
ಅಂತ ನನಗೆ ಅನಿಸುವುದು

ಶೇಕ್ಸ್ಪಿಯರ ನನ್ನೋ
ಐನ್‌ಸ್ಟೀನನನ್ನೋ ಆರ್ಯಭಟನನ್ನೋ
ನೆನೆದಾಗ ಅಲ್ಲ.

ಮುಂದಿನ ಸೀಟಿನಲ್ಲಿ
ಕುಂತವಳ ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ
ಬಗಲಲ್ಲಿ ಕುಂತವನ
ಗೋಣು ಒರಗಿದಾಗ

ಗೋಣು ಒರಗಿದಾಗ

ನನಗೆ ಅನಿಸಿರಲಿಲ್ಲ
ನಾ ಗಮನಿಸಿರಲಿಲ್ಲ

ಶೇಕ್ಸ್ಪಿಯರ ನನ್ನೋ
ಐನ್‌ಸ್ಟೀನನನ್ನೋ ಆರ್ಯಭಟನನ್ನೋ
ನೆನೆದಾಗ ಅಲ್ಲ.

ಮುಂದಿನ ಸೀಟಿನಲ್ಲಿ
ಕುಂತವಳ ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ
ಬಗಲಲ್ಲಿ ಕುಂತವನ
ಗೋಣು ಒರಗಿದಾಗ

ಗೋಣು ಒರಗಿದಾಗ

ಗೋಣು ಒರಗಿದಾಗ

ಗೋಣು ಒರಗಿದಾಗ

ಗೋಣು ಒರಗಿದಾಗ

ಗೋಣು ಒರಗಿದಾಗ

೨೫. ನನ್ನ ಆಕಾಶ

ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಅಂಗಾತ ಮಲಗಿ
ನೋಡಿದ್ದೆ ಆಕಾಶ.
ಚಿಕ್ಕ ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರಾಮ
ಮೋಡ ಗುಡುಗು ಸಿಡಿಲು ಮಿಂಚು
ಹಕ್ಕಿ ಹೆಲಿಕಾಪ್ಟರು ವಿಮಾನ ಕಾಮನಬಿಲ್ಲು

ಹೌದು, ರಾಜಕುಮಾರಿ,
ನೀನೊಂದು ಆಕಾಶ.

ಛೇ, ಇದು ನನ್ನ ತಕ್ಕಗೊಗ್ಗದ ಆಕಾಶ!
ಅಂತ ಉಶ್ ಎಂದು ಮನೆಗೆ ಬಂದು
ಕನ್ನಡಿ ಮುಂದೆ ಕಣ್ ಬಿಟ್ಟು ನಿಂತಾಗ,
ಅರೆ! ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿನ ತುಂಬ ಆಕಾಶ!

ಹೌದು, ರಾಜಕುಮಾರಿ, ನೀನೀಗ
ನನ್ನ ಆಕಾಶ.

೨೬. ಕಪ್ಪು ಹುಡುಗಿಗೆ

ಮೈ ಕಾವೇರುವಾಗ

ನಿನ್ನ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಜಿನುಗುವ
ಬೆವರ ಹನಿ ಹನಿಯಲ್ಲಿ

ಕೋಣೆಯ ಮಂದ ದೀಪ
ಸಾವಿರ ಚಿಕ್ಕಗಳ ಹೊತ್ತಿಸಿದಾಗ
ನೀನು
ಅಮವಾಸ್ಯೆಯ ಆಕಾಶವಾಗುತ್ತೀ.

೨೨. ಈ ಲತೆಗೆ ನಾನೊಂದು

ಅಂಟಿಕೊಂಡಿವೆ ಬೇರು
 ನೆಲದಾಳಕೆ
 ಕಣ್ಣು ಕನವರಿಸಿವೆ
 ಆಕಾಶಕೆ.

ಮೈಯ ನೆತ್ತರ ತುಂಬ
 ಬಯಕೆ ಕಾವು
 ಸುಳಿಗಾಳಿ ಹೊತ್ತಿಸುವ
 ಕನಸು ನೋವು.

ಈ ವ್ಯಥೆಗೆ ನಾನೊಂದು
 ಹಾಡಾಗಲೆ?
 ಈ ಲತೆಗೆ ನಾನೊಂದು
 ಗಿಡವಾಗಲೆ?

ಶಾಲಾ ನನ್ನ ಶಾಲಾ ೨೨

ನನ್ನ ಶಾಲಾ ನನ್ನ ಶಾಲಾ
 ನನ್ನ ಶಾಲಾ ನನ್ನ ಶಾಲಾ
 ನನ್ನ ಶಾಲಾ ನನ್ನ ಶಾಲಾ

ನನ್ನ ಶಾಲಾ ನನ್ನ ಶಾಲಾ
 ನನ್ನ ಶಾಲಾ ನನ್ನ ಶಾಲಾ
 ನನ್ನ ಶಾಲಾ ನನ್ನ ಶಾಲಾ

೨೮. ಸೀಟಿನವರು

ಮುಂದಿನ ಸೀಟಿನವರಿಗೆ
ಹಿಂದಿನ ಸೀಟಿನವರು
ತಲೆಯ ಹಿಂದಿನ ಮುಖವಾಗಿ
ಕಾಡಿದರೆ

ಹಿಂದಿನ ಸೀಟಿನವರಿಗೆ
ಮುಂದಿನ ಸೀಟಿನವರು
ತಲೆಯ ಆಚೆಗಿನ ಮುಖವಾಗಿ
ಕಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಎದುರು ಬದುರು ಸೀಟಿನವರಿಗೆ
ಇಂಥ ಸಮಸ್ಯೆ ಇಲ್ಲ.
ಯಾಕಂದರೆ
ಅವರು ಒಬ್ಬರೊಬ್ಬರ ಮುಖ
ನೋಡುವುದೇ ಇಲ್ಲ.

೨೯. ವರ್ತಮಾನ: ೧೯೯೦

ಅಲ್ಲಿ, ಕೊಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ
ಸದ್ದಾಂ ಶಂಖ ಹೊಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರೆ
ಬುಶ್ ಬ್ಯಾಗಲ್ ಬಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ

ಇಲ್ಲಿ, ದಿಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ,
ರಾಜೀವ ಪುಂಗಿ ಊದುತ್ತಿದ್ದರೆ
ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಹಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಹಾವಿನಂತೆ
ಬ್ರೆಕ್ ಡಾನ್ಸ್ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಚೆಲುವ
 ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ
 ಬಿ. ಬಸವಲಿಂಗಪ್ಪ ಭೂಸಾ ಮಂತ್ರ
 ಜಪಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ,
 ಎಸ್. ಬಂಗಾರಪ್ಪ
 ಡೊಳ್ಳು ಬಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

೨೦. ಅಮ್ಯಾವ್ರಿಗೊಂದು ಮಾತು

ವಾರಪತ್ರಿಕೆಯ ಪುಟಾ ಹರಕೊಂಡು
 ಹೊಸ ರುಚಿ ಬಗ್ಗೆ ಹದಾ ತಿಳಕೊಂಡು
 ಅದಕ ಇದು ಬೆರಸಿ ಇದಕ ಅದು ಕಲಸಿ
 ಅಡಿಗೇ ಮಾಡೋದು ನಿಮ ಧರ್ಮ.

ಹೈಕ್ವಾಸ್ ಅಂತ ಮೊದಲೆ ಹೊಗಳುತ್ತ
 ಮೂಗು ಏರಿಸಿ ಬೆವರು ಇಳಿಸುತ್ತ
 ನೀವು ಮಾಡಿದ್ದು ನಾವು ಉಣ್ಣೋದು
 ಈ ಮಹರಾಯರ ಕರ್ಮ.

ಧರ್ಮ ಕರ್ಮಗಳ ಈ ಸಂಭೋಗ
 ಇದೆ ದಾಂಪತ್ಯದ ಮರ್ಮ.

೨೦. ನಮ್ಮ ಕಂಬಾರ

ನಮ್ಮ ಕಂಬಾರನ ಬಗ್ಗೆ
ನಮ್ಮ ಹಂಪನಾ ಹೇಳಿದ್ದು:
'ಇವನು ಮುಂಭಾರ ಅಲ್ಲ,
ಹಿಂಭಾರ ಅಲ್ಲ—
ಇವನು ಕಂಬಾರ.'

*

ಹಾರುವರ ಕೂಡ ವಿಸ್ತೀ
ಹೀರುತ್ತಲೇ ಅವರ
ತಲೆ ಮೇಲೆ ಹಾರುತ್ತಾನೆ.
ರಂಗೋಲಿ ಕೆಳಗೆ
ತೂರುತ್ತಾನೆ.
ಶೂದ್ರರ ಕೂಡ ಹೆಂಡ ಕುಡಿಯುತ್ತ
ಕಂಡ ಕಡಿಯುತ್ತ
ಕೆಟ್ಟ ಕೆಟ್ಟ ಜೋಕಿಗೂ
ಜೋರಾಗಿ ನಕ್ಕು ಪ್ರೀತಿ ಗಳಿಸಿ ಪಟ್ಟ-
ಭದ್ರನಾಗುತ್ತಾನೆ.

ಸ್ವಲ್ಪ ಕುಡಿದಾಗ
ಬಹಳ ಕುಡಿದವರಂತೆ
ಯದ್ದಾ ತದ್ದಾ ಮಾತಾಡಿ
'ಕವಿ' ಯಾಗುತ್ತಾನೆ.
ಬಹಳ ಕುಡಿದಾಗ ತೆಪ್ಪಗಿದ್ದು
ಘನ ಗಂಭೀರ ಮೌನದ
'ಅನುಭಾವಿ' ಯಾಗುತ್ತಾನೆ.

ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ
ಇವನು ಹಾಡಿದ್ದೆಲ್ಲ

ಅದ್ಭುತ ರಮ್ಯ.
ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ
ಇವನು ಮಾಡಿದ್ದೆಲ್ಲ
'ಕವಿ' ಯಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಕ್ಷಮ್ಯ.

*

ಹೌದಪ್ಪ ಹಂಪನಾ,
ವೇದಪ್ರಿಯನಲ್ಲ ನಾದಪ್ರಿಯನಲ್ಲ ಬರಿ
ಪ್ರಾಸಪ್ರಿಯನಾದ ನಮ್ಮ ಜಹಂಪನಾ.

ನೀ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ನುಡಿಯುವ ಸತ್ಯ
ಕೆಲವರಿಗೆ ಮಿಥ್ಯ.
ಹಲವರಿಗೆ ಅಪಥ್ಯ.

೨.೨. ಮಾಲಾಶ್ರೀ

ಹಾಡಿದ್ದು:

ಒಳಗೆ ಸೇರಿದರೆ ಗುಂಡು
ಹೆಣ್ಣು ಆಗುವಳು ಗಂಡು.

ಹಾಡಬೇಕಾದದ್ದು:

ಒಳಗೆ ಸೇರಿದರೆ ಗಂಡು
ಹೆಣ್ಣು ಆಗುವಳು ಗುಂಡು.

೨೨. ದೀಪಸ್ತಂಭ

ತೇಲಿ ಬಂದಳು ಅವಳು
ಕ್ಷಿತಿಜದಂಚಿನ ಗುಂಟ
ಕಡಲ ತೆರೆಗಳ ಮೇಲೆ
ನಾವೆಯಂತೆ.

ಹಳೆ ಕನಸು ಮರುಕಳಿಸಿ
ಗುರುತು ಹಿಡಿದಿದ್ದೆ ನಾ
ಕಡಲ ನಡುವಿನ ದೀಪ-
ಸ್ತಂಭದಂತೆ.

ನಾವೆ ಹರಿಹರಿದಂತೆ
ನರನರವು ಜುಮ್ಮೆಂದು
ಏನೋ ಮಿಸುಕಾಡಿತ್ತು
ಒಡಲ ತುಂಬ.

ಸಮಿಸಮಿಸಿದಂತೆ
ಅವಳ ಕಣ್ಣಲಿ ಕಂಡೆ
ದೀಪಸ್ತಂಭದ ಮಂದ
ಬೆಳಕ ಬಿಂಬ.

೨೪. ಇವಳು

ತುರುಬು ಕಟ್ಟಿದರೆ

ಭೂದೇವಿ.

ಜಡೆ ಹೆಣೆದಾಗ

ನಾಗರ-ಹೊಳೆ.

ಕೂದಲು ಬಿಚ್ಚಿದಳೋ-

ಕಪ್ಪು ಆಕಾಶ.

೨೫. ಮ್ಯಾರೇಜ್ ಡೇ

“ನಮ್ಮ ಮ್ಯಾರೇಜ್ ಡೇಕ್ಕೆ

ನನಗೇನು ತಗೋತಿ?” ಅಂದೆ.

ನನ್ನ ಹೇಣ್ಣೆ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ,

“ನಿಮಗ ಚಪ್ಪೀ ತಗೋತೀನಿ” ಅಂದ್ಲೆ.

“ತಗೋಲೆ”-ಅಂದೆ. ತಗೊಂಡ್ಲೆ.

ಆಕೀ ಪ್ರೀತಿ ಅಲ್ಲಿಗೇ ನಿಲ್ಲಲಿಲ್ಲ.

ಮ್ಯಾಲಿಂಡ್ ಮ್ಯಾಲೆ

“ಚಪ್ಪೀ ತಗೊಂಡಿದ್ದು ನೆನಪೈತಿಲ್ಲ?”

ಅಂತ ಪ್ರೀತೀಲೆ ತಿವ್ಯಾಕಹತ್ತಿದ್ದು.

ಕಡೀಗೆ ನಾ ಹೇಳಿದೆ:

“ಮಾರಾಳ, ಚಪ್ಪೀ ಹೆಂಗ

ಮದ್ಯಾಕ ಆಕ್ಕತಿ?

ಚಪ್ಪೀ ನೋಡಿದಾಗೆಲ್ಲಾ ನನಗ

ನಿನ್ನ ಮಾರೀನನ ನೋಡಿದಂಗಾಕ್ಕತಿ.”

೨.೬. ಹಕ್ಕಿ ಗೂಡು

'ಗೂಡಿಗೆ ಮರಳಿ ಬಂದ
ಹಕ್ಕಿ ನಾನು' —
ಅಂದೆ. ತುಸು ಬಿರಿದಳಾಕೆ.
'ಹಕ್ಕಿಗೆ ಬಾಯಿ ಇದೆ
ಹಾಡಲಿಕ್ಕೆ' —
ಅಂದೆ. ನಸು ನಕ್ಕಳಾಕೆ.
'ಗೂಡಿಗೆ ಬಾಯಿ
ಇಲ್ಲವೆ?' — ಅಂತ
ಕೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ
'ಹಕ್ಕಿಯೇ
ಗೂಡಿನ ಬಾಯಿ' — ಅಂತ
ಬಾಯಿಗೆ ಬಾಯಿ
ಇಟ್ಟಳಾಕೆ.

೨.೭. ಮೌನ: ತುಂಬಿದ ಕೊಡ

ಮೌನ:
ತುಂಬಿದ ಕೊಡ.
ಕವನ ತುಳುಕಾಡಿದೆ.

ತುಟಿ:
ತುಂಬಿದ ಕಡಲು.
ಮೌನ ಬಳುಕಾಡಿದೆ.

ಕಣ್ಣು:
ತುಂಬಿದ ಕೊಳ.
ತುಟಿ ಬಲು ಕಾಡಿದೆ.

೩೮. ಅನ್ನಬಾರದೇಕೆ ?

ನಾ
ನನ್ನ ಕಾಲ ಮೇಲೆಯೇ
ನಿಂತರೂ
'ನಿನಗೆ ಭೂಮಿಯೇ
ಆಧಾರ'
ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಹಾಗಾದರೆ
ನಾ ಗಜಮು ನಿಂತಾಗ
'ಇಡೀ ಭೂಮಿಗೆ
ನನ್ನ ತಲೆಯೇ
ಆಧಾರ'
—ಅನ್ನಬಾರದೇಕೆ
ನಾನು ?

೩೯. ನೀವು ಪಡಕೊಂಡದ್ದು?*

ಒಂದೈದು ದುಡ್ಡೋ ಒಂಚೂರು ಬ್ರೆಡ್ಡೋ
ಕರವೆತ್ತಿ ಕೊಟ್ಟವರಿಗೆ ಶಿರಬಾಗಿದವ ಅವನು,
ಜೈ ರಾಮ ಅಂದವನು. ಯಾ ಅಲ್ಲಾ ಅಂದವನು.
ಕೊಡದಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಕೊರಗದವನು.

ಇರಲಿಲ್ಲ ಅವನಿಗೆ ಯಾವುದೇ ತಕರಾರು.
ನಿಮ್ಮ ಮಂದಿರದ ಕೂಡ. ನಿಮ್ಮ ಮಸೀದಿಯ ಕೂಡ.
ನಿಮ್ಮ ಕೂಡ. ಬಹುಶಃ ತನ್ನೊಡನೆ ಕೂಡ.

ನಿನ್ನೆಯ ನೆನಪಿಲ್ಲದೆ ನಾಳೆಯ ಕನಸಿಲ್ಲದೆ
ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಕುಕ್ಕರುಗಾಲು ಕೊಟ್ಟು, ಮಲಗಿ, ಎದ್ದು
ಮತ್ತೆ ಮಂದಿರಕೋ ಮಸೀದೆಗೋ ತೆವಳುವವನು.
ತುತ್ತು ಕೂಳಿಗಾಗಿ. ಈ ಬಿಕನೇಸಿ ಬಾಳಿಗಾಗಿ.

ರಕ್ತ ರುಚಿ ಕಂಡ ನಿಮ್ಮ ಚೂರಿ ಅವನ ಒಳಹೊಕ್ಕಾಗ
ಚಿಲ್ಲೆಂದು ಚೆಲ್ಲುವಷ್ಟು ಕೂಡ ರಕ್ತ ಇರಲಿಲ್ಲ.
ಎದೆ ಎದೆ ಬಡಕೊಂಡು ಕಣ್ಣೀರು ಹಾಕುವರಿಲ್ಲ.
ಪರಿಹಾರ ಧನಕ್ಕಾಗಿ ಅರ್ಜಿ ಹಾಕುವರಿಲ್ಲ.

ಹೇ ರಾಮ ಅಂದನೋ ಹಾ ರಹೀಮ ಅಂದನೋ....
ಅಥವಾ ಹಾಗೇ ಮೌನದಲ್ಲಿ ಲಯವಾದನೋ....
ಅವನೊಬ್ಬ ಭಿಕ್ಷುಕ. ಕೇವಲ ಭಿಕ್ಷುಕ ಮಾತ್ರ.
ಹೇಳಲು ಹೆಸರಿಲ್ಲದ ಮಹಾನ್ ಭಾರತದ ಪುತ್ರ.

* ಬಾಬ್ರಿ ಮಸೀದೆ ಪ್ರಕರಣದ ನಂತರ ನಡೆದ ಕೋಮು ಗಲಭೆಯಲ್ಲಿ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ
ಭಿಕ್ಷುಕನೊಬ್ಬ ಚೂರಿ ಇರಿತದಿಂದ ಸತ್ತ.

ಆದ್ವಾನಿ-ಜೋಶಿ-ಸಿಂಘಾಲಗಳೇ
ಉಮಾ ಭಾರತಿ-ಸಾಧ್ವಿ ರಿತ್ವಂಬರಿಗಳೇ
ಪೇಜಾವರಗಳೇ ಮೂರು ಸಾವಿರಗಳೇ
ಆ ಪುರುಷೋತ್ತಮನ ನಾಮ ಜಪ ನಿರತರೇ
ರಾಮನ ಕೆರ ಹೊತ್ತ ಪಥಸಂಚಲನ ಭರತರೇ

ನಿಮ್ಮ ಕರಸೇವೆ ಪಡಕೊಂಡ ಆತ ಕೇಳುತ್ತಾನೆ:
'ನೀವು' ಪಡಕೊಂಡಿದ್ದು ಏನು ಮಹಾಶಯರೆ?

೪೦. ಗೆರೆಯ ಆ ಕಡೆ

ಕಲಿತಿದ್ದೇವೆ ಸಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಠ:
 ಭೂ-ಗೋಲದ ಮೇಲೆಲ್ಲ
 ಅಕ್ಷಾಂಶ-ರೇಖಾಂಶಗಳಿವೆಯಂತೆ!
 ನಮ್ಮ ಕ್ಯಾಲೆಂಡರುಗಳಿಗೆ,
 ನಮ್ಮ ಗೋಪುರ ಗಡಿಯಾರ. ಟೈಂಪೀಸು, ವಾಚುಗಳಿಗೆ,
 ನಮ್ಮ ನೋಯುವ ಕಾಯುವ ಸಾಯುವ ಗಳಿಗೆಗಳಿಗೆ
 ಈ ಗೆರೆಗಳೇ ಆಧಾರವಂತೆ!

ಆದರೆ

ಈ ಗೆರೆಗಳ ಪರಿವೆ ಇದ್ದಂತಿಲ್ಲ

ಭೂಮಿಗೆ

ಹರಿವ ಹೊಳೆಗಳಿಗೆ ಹಾರುವ ಹಕ್ಕಿಗಳಿಗೆ
 ಗೆರೆಯ ಆ ಕಡೆ ನಿಂತು
 ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಹಾಕುವ ನಿನ್ನ ಕಣ್ಣಿನ
 ಪಾತಾಳಗರಡಿಯ ಹುರಿಗೆ
 ನಾನು ಪಿಸುಗುಡುವ ಕವನ
 ನಿನ್ನ ಕಿವಿ ತುಂಬುವ ಗುರಿಗೆ
 ಈ ಗೆರೆಯ ಪರಿವೆ ಇದ್ದಂತಿಲ್ಲ.

ಈ ಪರಿ ಹೀಗಿರುವಾಗ,
 ಗೆರೆಗಳ ಮಾತೇಕೆ, ಸಂಗಾತಿ,
 ನನ್ನ ನಿನ್ನ ನಡುವೆ?

೪೧. ಸೀಮೋಲ್ಲಂಘನ

ಸೀಮೋಲ್ಲಂಘನ ಗೃಹ
ಲಿಂಗೈಕ್ಯ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ

ಹೇಳಿತು ಗಂಡು:

“ಒಳಗೆ ಹೊಕ್ಕೊಂಡು
ನಿನ್ನ ಗೆದ್ದುಬಿಟ್ಟಿರುವೆ”

ಹೆಣ್ಣು ಹೇಳಿತು:

“ಇಲ್ಲ, ಡಾರ್ಲಿಂಗ್,
ಒಳಗೆ ಎಳೆಕೊಂಡು
ನಿನ್ನ ಬಂಧಿಸಿಟ್ಟಿರುವೆ.”

೪೨. ಶಾಲ್ಮಲಾ ನನ್ನ ಶಾಲ್ಮಲಾ

ಎಲ್ಲೋ ಹುಟ್ಟಿ ಎಲ್ಲೋ ಬೆಳೆದು
 ಒಳಗೊಳಗೇ ಹರಿಯುವವಳು
 ಜೀವ ಹಿಂಡಿ ಹಿಪ್ಪೆ ಮಾಡಿ
 ಒಳಗೊಳಗೇ ಕೊರೆಯುವವಳು
 ಸದಾ ಗುಪ್ತಗಾಮಿನಿ
 ನನ್ನ ಶಾಲ್ಮಲಾ

ಹಸಿರು ಮುರಿವ ಎಲೆಗಳಲ್ಲಿ
 ಬಸಿರ ಬಯಕೆ ಒಸರುವವಳು
 ತುಟಿ ಬಿರಿಯುವ ಹೂಗಳಲ್ಲಿ
 ಬೆಂಕಿ ಹಾಡು ಉಸುರುವವಳು
 ಸದಾ ತಪ್ಪ ಕಾಮಿನಿ
 ನನ್ನ ಶಾಲ್ಮಲಾ

ಭೂಗರ್ಭದ ಮೌನದಲ್ಲಿ
 ಜುಮ್ಮೆನ್ನುತ ಬಳುಕುವವಳು
 ಅರಿವಿಲ್ಲದೆ ಮೈಯ ತುಂಬಿ
 ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ತುಳುಕುವವಳು
 ಸದಾ ಸುಪ್ತ ಮೋಹಿನಿ
 ನನ್ನ ಶಾಲ್ಮಲಾ

ನನ್ನ ಬದುಕ ಭುವನೇಶ್ವರಿ
 ನನ್ನ ಶಾಲ್ಮಲಾ
 ನನ್ನ ಹೃದಯ ರಾಜೇಶ್ವರಿ
 ನನ್ನ ಶಾಲ್ಮಲಾ

೪೩. ಭೂಮಿಯ ನಂಟು

ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಏನೇನೂ ಆದರೂ
ಏನೂ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ ನನಗೆ.
ದಿನಗಟ್ಟಲೆ ಮೋಡ ಡಬ್ಬು ಹಾಕಿದರೂ
ಮನಸು ಮಬ್ಬಾಗಿರಲಿಲ್ಲ.

ಗುಡುಗು ಗುಟುರು ಹಾಕಿದರೂ
ನಡುಗಿರಲಿಲ್ಲ ಮೈ.
ಮಿಂಚು ಕೋರೈಸಿದರೂ
ಕಣ್ಣು ಬೆಚ್ಚಿರಲಿಲ್ಲ.
ಆ ಅಂಚಿನಿಂದ ಈ ಅಂಚಿನವರೆಗೆ
ಕಾಮನ ಬಿಲ್ಲು ಬಗಲೆತ್ತಿ ನಿಂತರೂ
ನನ್ನ ತೋಳು ತಡವರಿಸಿರಲಿಲ್ಲ.

ಆದರೆ
ಇಂದು ಬೆಳಗಿನ ಜಾವ
ಕನಸಿನ ಗೊಂಡಾರಣ್ಯದಲ್ಲಿ
ನಾನು ಹರಗ್ಯಾಡುವಾಗ

ಭೂಮಿ ಒಂದುಕ್ಷಣ-ಒಂದೇ ಕ್ಷಣ-
ಮೈ ಒಡ್ಡು ಮುರಿದಾಗ

ಕಂಪಿಸಿದೆ ಇಡಿಯಾಗಿ
ತಳದಿಂದ ತುದಿತನಕ.
ಕಂಪಿಸಿತು ಕನಸು ರಕ್ತ ಕಂಪಿಸಿತು.

ಈ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಗೊತ್ತಾಯಿತು:
ನನಗೆ ನಿನ್ನ ನಂಟು
ಅದು: ಭೂಮಿಯ ನಂಟು.

೪೪. ಕಡಲ ಸೀಮೆಯ ಹುಡುಗಿ

ಕಡಲ ಸೀಮೆಯ ಹುಡುಗಿ
 ಕಣ್ಣು ಮಡಿಲಲ್ಲಿ ಕನಸು ತುಂಬಿ
 ಕಾಡಿದ್ದಾಳೆ
 ಹರಿದಾಡಿದ್ದಾಳೆ ಮನಸಿನ ತುಂಬ ಕಡಲಾಗಿ.

ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ
 ತಳಾತಳದ ಮುತ್ತು ಹವಳಗಳ ಬಿಂಬಿಸುವ
 ಶಾಂತ, ಸ್ನಿಗ್ಧ ಕಣ್ಣು.
 ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ
 ಚಂದ್ರ ಕಂಡು ಹುಚ್ಚೆದ್ದು ಉಕ್ಕೇರಿ
 ಬಿಳಿನೊರೆಯ ನಗೆಯ ತೆರೆ
 ಚಿಮ್ಮಿಸುವ ಕಣ್ಣು.

ಮಗುದೊಮ್ಮೆ
 ಒಳಗೆ ಬಾ ಬಾ ಎಂದು
 ಒಳಗೊಳಗೆ ಬರಸೆಳೆವ ಚುಂಬಕ ಕಣ್ಣು.

ಮರಳ ದಂಡೆಯ ಮೇಲೆ
 ಮರುಳಾಗಿ ನಿಂತ ನನಗೆ
 ಕಾಲ ಕೆಳಗಿನ ಮರಳು
 ಕ್ಷಣಕ್ಷಣಕ್ಕೂ ಕೊಚ್ಚಿ
 ಜೋಲಿ ತಪ್ಪುತ್ತಿದೆ.

ಹೀಗೆ ಹೀಗೇ ಇಲ್ಲೆ
 ನಿಂತು ಬಿಡಲೆ?
 ಅಥವಾ
 ಹರಿವ ಹೊಳೆಯಾಗಿ ಒಳ ಸೇರಿ ಬಿಡಲೆ?

ಹೇಳು, ಕಡಲಿನ ಹುಡುಗಿ.
 ನನ್ನ ಕಡಲೆ!

೪೫. ನಮ್ಮ ಅಭಿಯ ತೋಟ

ನಮ್ಮನಿಮ್ಮತೋಟದಲ್ಲಿ
ಬೀಜ, ಬೇರು ಎಲ್ಲ ಒಳಗೊಳಗೆ.

ಹೊರಗೆ ಮಾತ್ರ ನೀಟಾಗಿ ಬೆಳೆದ ಬೊಡ್ಡೆ,
ಬೊಡ್ಡೆಗೆ ಟೊಂಗಿ, ಟೊಂಗಿಗೆ ಎಲೆ, ಹೂವು....

ಹೀಗೆ ಒಂದು, ನಂತರ ಮತ್ತೊಂದು, ನಂತರ ಮಗುದೊಂದು.
ಈ ಅಂತರಕ್ಕಿದೆ ಒಂದು ಲಯ, ಒಂದು ರೂಪ, ಒಂದು ಅರ್ಥ.
ಈ ಅಂತರವೇ ಒಂದು ಅಸ್ತಿತ್ವ.

ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಅಭಿಯ ತೋಟದಲ್ಲಿ
ಕಾಲಕ್ಕೆ, ಕಾಲನ ಹೆಜ್ಜೆಗಳಿಗೆ, ಆ ಹೆಜ್ಜೆಗಳ
ಅಂತರಕ್ಕೆ, ಧಡಕಿಗೆ, ಧಾಡಸಿತನಕ್ಕೆ
ಯಾವ ಕಿಮ್ಮತ್ತೂ ಇಲ್ಲ.

ನಮ್ಮ ಅಭಿಯ ತೋಟದಲ್ಲಿ, ಕಣ್ಣೆದುರಿಗೇ,
ಮುಗುಳು ಬೀರುತ್ತವೆ ಬೀಜಗಳು.
ಕಾಲ ಕಾಲಲ್ಲೇ ಬೇರು ಹರಿದಾಡುತ್ತವೆ,
ಕಡಿದ ಬೊಡ್ಡೆಯ ತುಂಡು ತಬ್ಬಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ ಒಂದನ್ನೊಂದು.
ತೊಟ್ಟು ಕಳಚಿದರೂ ಹಸಿರೇಲೆ
ಹಸಿರಾಗಿಯೇ ಜೀಕುತ್ವವೆ ಜೋಕಾಲಿ ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ.
ಹೂವು ಪಕಳೆ ಪಕಳೆ ನಗೆ ಚಿಮ್ಮಿ
ಆಕಾಶವನ್ನೇ ರಂಗೇರಿಸುತ್ತದೆ.
ಹೌದು. ಇಲ್ಲಿ ಯಾವ ಅಂತರವೂ ಇಲ್ಲ
ಎಲ್ಲ ಮಿಲ್ಲಾ ಮಿಲ್ಲಾ.

ನಮ್ಮ ನಿಮ್ಮ ತೋಟ
ಮೌನದಲ್ಲಿ ಅಂತರಗಂಗೆಯಾಗಿ ಹರಿದು
ಕೊನೆಗೆ ದನಿಯಾಗುವ
ಕವನದಂತೆ.

ನಮ್ಮ ಅಭಿಯ ತೋಟ
ಈ ಕ್ಷಣದ ಮಿಂಚಿನ ಸ್ಫೋಟ-
ದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಬಯಲಾಗಿಸುವ
ಚಿತ್ರದಂತೆ.

ಸ್ಫೂರ್ತಿ: ಮಧು ದೇಸಾಯಿ ಅವರ Abhi's Garden ಶೀರ್ಷಿಕೆಯ ಪೇಂಟಿಂಗ್.

೪೬. ನುಡಿಕಾರರು

ಕೆಲವರು ಖ್ಯಾತ
ಪುರುಷ ಕವಿ-ಕಮ್-ವಿಮರ್ಶಕರು
ಕವಯಿತ್ರಿಯರ
ಮುಂಭಾಗ ನೋಡಿ 'ಮುನ್ನುಡಿ' ಬರೆದರೆ
ಹಿಂಭಾಗ ನೋಡಿ
'ಹಿನ್ನುಡಿ' ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಬರೀ ಬೆನ್ನು
ತೋರಿಸಿದವರಿಗೆ
ಬರಿ 'ಬೆನ್ನುಡಿ'ಯೇ ಗತಿ.

ಇನ್ನೂ ಕೆಲವರು
'ಒಳನುಡಿ'—
ಯವರಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ
ವಿಷಯ-
ವೇ ಬೇರೆ.

೪೨. ಅಂತ್ಯ

ನಾನಿರುವೆ, ಅಲ್ಲಿ,
ನಿನ್ನ ಅಂಗೈಯ ಗೆರೆಯಾಗಿ
ಮುಂಗೈಯ ಮುತ್ತಾಗಿ
ನಿನ್ನ ಗಲ್ಲಕ್ಕೆ ಬೊಗಸೆಯಾಗಿ
ಮುಂಗುರುಳ ಬೆರಳಾಗಿ
ನಿನ್ನ ಕಣ್ಣಾಲಿಗಳ
ಕಣ್ಣೆದಾಗಿ
ನಿಟ್ಟುಸಿರ ಬಿಸಿಯಾಗಿ

ಇಲ್ಲಿ, ನೀನಿರುವಿ
ನನ್ನ ಕತ್ತರಿಸುವ
ನೋವಾಗಿ
ಕ್ಷಣ ಕ್ಷಣ ಕೊರಗಾಗಿ
ನನ್ನ ಕವನಗಳ
ಬೀಜವಾಗಿ
ಕನಸುಗಳ ಹೂವಾಗಿ
ಒಳಗೆ ಜುಳು ಜುಳು
ಹರಿವ
ನನ್ನ ಶಾಲಿಲೆಯಾಗಿ....

ಹೇಳಿನ್ನ ಸಂಗಾತಿ,
ಈ ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ-
ಗಳ ಅಂತರಕ್ಕೆ
ಅಂತ್ಯವೆಲ್ಲಿ?

೪೮. ಸೇರೋದು

ನೀ ಹೇಳೋದು:

'ನೀ ನನಗ ಭಾಳ ಸೇರತೀ'

ನಾನೂ ಹೇಳೋದು:

'ನೀನೂ ನನಗ ಭಾಳ ಸೇರತೀ'

ಈಗ

ಬಾಕಿ ಉಳಿದಿರೋದು:

ನಾ ನಿನ್ನ ಸೇರೋದು

ನೀ ನನ್ನ ಸೇರೋದು.

೪೯. ಒಂದು ಡೈಲಾಗು

"ನನಗೆ ನೀನೆಂದರೆ ಬಲು ಪ್ರೀತಿ"

"ಯಾಕೆ ಹೇಳು?"

"ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ."

"ಯಾಕೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ?"

"ಯಾಕೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ಅಂತ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ"

"ಹಾಳು ಬಾವಿ ಬೀಳು."

"ಹಾಯ್! ಗೊತ್ತಾಯ್ತು!"

"ಏನು?"

"ಪ್ರೀತಿ ಮಾಡೋದು ಯಾತಕ್ಕೆ ಅಂತ"

"ಯಾತಕ್ಕೆ?"

"ಹಾಳು ಬಾವಿ ಬೀಳಲಿಕ್ಕೆ"

೫೦. ಚಪಾತಿ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರ ಪ್ರೇಮ

ಹೇಳಲೇ ನಿಮಗೆ ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯ
ಅಡಿಗೆ ಮನೆಯ ಅವತಾರ?
ಅವಳು ಲಟ್ಟಿಸುವ ಚಪಾತಿಗಳಿಗೆ
ನೂರು ದೇಶದಾಕಾರ.

ಒಮ್ಮೆ ಸಿಲೋನು, ಒಮ್ಮೆ ಆಫ್ರಿಕಾ,
ಮತ್ತೆ ಫ್ರಾನ್ಸ್, ಇಂಗ್ಲೆಂಡು,
ಕುಂತ ಕುಂತಲೆ ಗಿರಿಗಿರಿ ತಿರುಗುವ
ಇಡೀ ಪ್ರಪಂಚದ ಚಂಡು.

ಒಮ್ಮೆ ಚೆಂದಾಗಿ ಶೇಷಾಗಿತ್ತು
ಥೇಟ್ ಭರತ ಖಂಡ!
ಬಗ್ಗಿ ನೋಡಿದರೆ, ಇಲ್ಲವೆ ಇಲ್ಲ
ಕಾಶ್ಮೀರದ ರುಂಡ!

ದೇಶದ್ರೋಹದ ಗಾಬರಿಯಲ್ಲಿ
ನುಂಗಿದೆ ಹಾಗೂ ಹೀಗೂ.
ನೀರೂ ಕುಡಿದೆ. ಹೊರಗಡೆ ಬಂತು
ರಾಷ್ಟ್ರ ಪ್ರೇಮದ ಡೇಗು.

೫೦. ಹ್ಯಾಂಗ-ಹಿಂಗ

'ನೀವು ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ
ಹುಚ್ಚರಾಂಗ ಮಾತಾಡ್ತೀರಲ್ಲ.
ಇದು ಹ್ಯಾಂಗ?'

'ನೀವು ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ
ಶ್ಯಾಣ್ಕಾರಂಗ ಮಾತಾಡ್ತೀರಲ್ಲ.
ಅದು ಹಿಂಗ.'

೫೧. ಒಣ ಮುಖ

ಗೆಳೆಯನೊಬ್ಬ ಹಾಸಿಗೆ ಹಿಡಿದನೆಂಬ
ಸುದ್ದಿ ಕೇಳಿ ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ
'ಮುಖ' ನೋಡಲು ಹೋದರನೇಕರು
ಕೂ ಹಚ್ಚಿ ಆನಂದದಿಂದ.

ಅವರಿತ್ತ ಮೋಸಂಬಿ ತೊಳೆ ತೊಳೆ
ಬಿಡಿಬಿಡಿಸಿ ಚಪ್ಪರಿಸುತ್ತಲೇ
ಸಾವಿನ ಸೌಂದರ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ
ಅವನು ಸಂಗೀತ ಕೊರೆದ.

ಅವನಾಗತೊಡಗಿದ್ದ
ಗುಣಮುಖ.
ಹೋದವರದಾಗಿತ್ತು
ಒಣಮುಖ

೫೩. ಸತಿ ಪತಿ ಸಂವಾದ

ಪತಿರಾಯ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಪೋನಿನಲಿ ಹೇಳಿದ:

'ಇಂದು ಬರುವುದು ರಾತ್ರಿ ಹನ್ನೊಂದು, ರಾಣಿ.'

ಏನು ಕಾರಣ ಅಂತ ಕೇಳಿದರೆ ಹೇಳಿದ:

'ಗಂಟು ಬಿದ್ದೆತ್ತಿಲ್ಲಿ ಯಾವುದೋ ಕಂಪನಿ.'

ಸತಿ ಅಂಗಲಾಚಿದಳು: 'ಬ್ಯಾಡ್ರಿ ಹನ್ನೊಂದಕ್ಕೆ.

ರಾತ್ರಿ ಹನ್ನೆರಡಕ್ಕೆ ಬರಿ ಖಾತ್ರಿ'

ಯಾಕೆ ಯಾಕೆ ಅಂತ ಕೇಳಿದರೆ ಹೇಳಿದಳು:

'ಇಲ್ಲಾ ಒಂದು ಕಂಪಿ ಗಂಟ ಬಿದ್ದೆತ್ತಿ.'

೫೪. ಏರಿಳಿತ

ಕೊನೆಯ ಮೆಟ್ಟಿಲ ಮೇಲೆ

ಕಣ್ಣೆಟ್ಟ ಗೆಳೆಯ

ಬಾಗುತ್ತ ಏರುತ್ತ

ಏರುತ್ತ ಬಾಗುತ್ತ

ಬಾಗಿ ಬಾಗಿ ಏರೇರುತ್ತ

ಕೊನೆಯ ಮೆಟ್ಟಿಲ ಮುಟ್ಟಿದ.

ಇನ್ನಾದರೂ

ಸೆಟೆದು ನಿಲ್ಲೋಣ ಅಂತ

ಒಮ್ಮೆ ಸೆಟೆದಾಗ

ಎಲ್ಲಬೆಲ್ಲ ಲಟ ಲಟ ಮುರಿದು

ಮೆಟ್ಟಿಲು ಗುಂಟ

ಬುಡು ಬುಡು ಉರುಳಿದ.

೫೫. ಪರಸ್ತ್ರೀ

“ಪರಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಹಾಗೆಲ್ಲಾ
ನೋಡಬಾರದು, ಮಿಸ್ಟರ್.”

“ನೀವು ಪರಸ್ತ್ರೀ ಅಂತ ನಾನು
ತಿಳಿದೇ ಇಲ್ಲ, ಸಿಸ್ಟರ್.”

೫೬. ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ ತಿರುಪತಿ

ನಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ
ತಿರುಪತಿ-
ಗೆ ಹೋಗಿ

ತಲೆ ಬೋಳಿಸಿಕೊಂಡದ್ದು
ಪೇಪರಿನಲ್ಲಿ ಓದಿ
ತಲೆ ಹಿಡಕೊಂಡು
ಕುಂತಾಗ

ನಮ್ಮ ಕಿಡಿಗೇಡಿ:
'ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ
ಪತಿ ಸತ್ತಾಗ
ತಲೆ ಬೋಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲವೇ
ಅವನ ಸತಿ ?
ಇದೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ
ಹಾಗೇ ಸಾರ್ ?'—
ಅಂದ.
'ಏನೋ ನಿನ್ನ ಕಿತಾಪತಿ ?'

—ಅಂದೆ.

'ಇಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರವೆಂಬ ಸತಿಯೇ
ಸತ್ತಿರುವಾಗ

ಅದರ ಪತಿ—ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ-

ತಲೆ ಬೋಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ ಅಷ್ಟೇ ಸಾರ್'

ಅಂದೆ.

೫೭. ಋಣಿ

ನಿನ್ನ ಮಡಿಲಲ್ಲೇ ಇಡೀ ಗಿಡ

ಧರಿಸಿದ್ದ ಬೀಜ ನೀನು.

ನಾನು ಮಾಡಿದ್ದೇನು ಮಹಾ?

ಹದವಾದ ಮಣ್ಣಾಗಿ

ನಿನ್ನ ಆವರಿಸಿ

ಹಿತವಾಗಿ ಕಾವು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಷ್ಟೆ.

ನೀ ಮೊಳಕೆಯೊಡೆದಿ.

ಟೊಂಗೆ ಟೊಂಗೆಯ ತುಂಬ ಹೂ ಮುಡಿದಿ.

ಆಕಾಶದಗಲಕ್ಕೆ ಶ್ರೀಗಂಧ ಸಿಂಪಡಿಸಿದಿ.

ನನಗೆ ನೀಡಿದ್ದೇನು?

ನನ್ನ ಎದೆಯಾಳಕ್ಕೆ ಬೇರು ಇಳಿಸಿದಿ ನೀನು.

ಅದಕ್ಕೇ

ನಿನಗೆ ಋಣಿ ನಾನು.

೫೮. ಮಿಶಿ ಮಿಶಿ

ಫಸ್ಟ್‌ಕ್ಲಾಸ್ ಕಂಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟಿನಲ್ಲಿ
 ಕಿಡಕಿ ಬಳಿಯೇ ಕುಂತು
 ಸ್ಮಾದಿಂದ ಪೂಟೀ ಹೀರುವ
 ಆ ಹುಡುಗನ ಕಣ್ಣು ನೋಡಿರೋ....
 ಎಂಥಾ ಮಿಶಿ!

ಕೆಳಗೆ ಬಿಸಾಡಿದ ಖಾಲಿ ಪೂಟೀ
 ಬಾಕ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ರುಝಾಡಿಸಿ ಒದ್ದು
 ಅದು ಫಟ್ ಅಂದಾಗ ಹಹ್ಹಾ ಎಂದು
 ಸ್ಪೋಟಿಸುವ
 ಆ ಹರಕು ಚೆಡ್ಡಿ ಹುಡುಗನ
 ಕಣ್ಣು ನೋಡಿರೋ....
 ಎಂಥಾ ಮಿಶಿ!!

೫೯. ಈ ನನ್ನ ದೇಶ

ಈ ದೇಶದ
 ಬಡತನ ನಿರುದ್ಯೋಗ ಲಂಚ ವಂಚನೆ
 ಅನಾಚಾರ ಅತ್ಯಾಚಾರ ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ
 ಎಲ್ಲಾ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿ
 ಮೈಕಿನೆದುರು ಮುಷ್ಟಿ ಬಿಗಿದು
 ಚೇರುತ್ತಿದ್ದ ನನ್ನ ಗೆಳೆಯ:
 'ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದೆ
 ಈ ನನ್ನ ದೇಶ?'

'ಈ ದೇಶ ಎಲ್ಲಿಗೂ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಇಲ್ಲೇ ಇರುತ್ತದೆ-
ಆಂತ ನಾನೇ
ಅವನಿಗೆ ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡಿ

'ನಾವೇ ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಹೋಗೋಣ ಬಾ'-
ಆಂತ ಕರಕೊಂಡು
ಹೊರಟೆ.

೬೦. ಸೀತಾಯಣ

ಹೋಗೋ ಮುಂಚೆ ಲಕ್ಷ್ಮಣ
ಗೆರಿ ಹೊಡದ.
ಆ ಮ್ಯಾಲೆ ಬಂದ ರಾವಣ
ಲೈನು ಹೊಡದ.

೬೧. ನಿನಗಾಗಿ

ಸಂತೆ ಗಜಬಿಜಿಯಲ್ಲಿ
ಏಕತಾರಿಯ ಮಿಡಿದು
ಹಾಡು ಪಿಸುಗುಟ್ಟಿದ್ದೆ ನಾನು.
ಅದ ಕೇಳಿ
ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಹಾಕಿದ್ದಿ ನೀನು.

ಮರುಭೂಮಿ ಉರಿಯಲ್ಲಿ
ಒಂಟಿ ಹೆಜ್ಜೆಯ ಹಾಕಿ

ನೀರಡಿಸಿ ಹೊರಟಿದ್ದೆ ನಾನು.
 ಒಳಗೊಳಗೆ
 ನದಿಯಾಗಿ ಹರಿದಿದ್ದಿ ನೀನು.

ಆಕಾಶದಗಲಕ್ಕೆ
 ಮೋಡಗಳ ತೂಡ್ಯಾಡಿ
 ಏನೇನೋ ಗೀಚಿದ್ದೆ ನಾನು.
 ಅದರೊಳಗೆ
 ಬಣ್ಣಗಳ ತುಂಬಿದ್ದಿ ನೀನು.

ಕಾರಿರುಳ ಮೌನದಲಿ
 ಕ್ಷಣಗಳನ್ನೆಣಿಸುತ್ತ
 ನೋವಿನಲಿ ಹೊರಳಿದ್ದೆ ನಾನು.
 ಅದ ನೆನಿಸಿ
 ಕನಸಿನಲಿ ನರಳಿದ್ದಿ ನೀನು.

ನೀ ಬರುವ ದಾರಿಯಲಿ
 ಹೂ ಹರಡಿ, ತಿರುವಿನಲಿ
 ನಿನಗಾಗಿ ಕಾದಿರುವೆ ನಾನು.
 ನನ ಗೆಳತಿ,
 ಓಡಿ ಬರಲಾರೆಯಾ ನೀನು?

ಅನುವಾದಿತ ಕವನಗಳು

೬೨. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಹರತಾಳ

ಶ್ರಾವಣದ ಅರುಣೋದಯದಂದು
ಓಣಂ ಹಬ್ಬಕ್ಕಾಗಿ
ಅಂಗಳ ತುಂಬ ಹೂ ಸಿಂಗರಿಸಿ
ಕೇಕೆ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದವು ಈ ಮಕ್ಕಳು.
ಈ ಇಂಥ ಮಕ್ಕಳ ಗಂಟಲೊಳಗಿಂದ
ಆಹ್ವಾನದ, ಕ್ರಾಂತಿಯ ಹೂಂಕಾರಗಳನ್ನು
ಹೊರಡಿಸಿದ ದುಷ್ಟರೇ

ಅಂತೂ ಮಿಕ್ಕಿ ಯಾರಿಗಾಗಿ ನೀವು
ಭವಿಷ್ಯದ ಭತ್ತಿಯ ಮೇಲೆ
ಹೊಸ ಲೋಕದ ಚಿತ್ರ ಬರೆಯುತ್ತಿರುವಿರಿ?
ಅಸ್ತಿತ್ವವೇ ಇಲ್ಲದ ಗೋಡೆಗಳ ಮೇಲೆ
ಹಸಿ ಸುಳ್ಳುಗಳ ಕರಿಮಸಿಯಿಂದ
ವೀರಾವೇಶದ ಅಕ್ಷರ ನೀವು ಮೂಡಿಸುತ್ತಿರುವುದು
ಯಾರಿಗಾಗಿ? ಯಾರಿಗಾಗಿ?

ಓಣಂ ಹಬ್ಬದ ಶುಭ್ರಾಲಂಕೃತ ಗೋಡೆಗಳ ಮೇಲೆ
ಈ ಮಕ್ಕಳು
ಏನೋ ತಮ್ಮ ನಾಯಕರು ಪೂರೈಸಿದ ಪಕ್ಷ-ದ್ವೇಷದ
ಕೆಸರು ಘೋಷಣೆಗಳನ್ನು ಸಿಡಿಸಿದ್ದರೆ,
ಏನೋ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮೊಳಗೆ ಕಚ್ಚಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆ
ನಾನು ಗೊಣಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ; ನನ್ನ
ತಕರಾರು ಏನೂ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.
ಈ ನವನವೀನ ಕ್ರೌರ್ಯಜ್ಞವು
ನನ್ನ ನಾಡಿಗಾಗಿ ಪುತ್ರಕಾಮೇಷ್ವಿ ಯಜ್ಞ ವಾಗುವಂತಿದ್ದರೆ,
ನಮ್ಮ ಬಂಜೆ-ವರ್ಮಾನಕ್ಕೆ
ಸಂತಾನ ಲಾಭ ತರುವಂತಿದ್ದರೆ
ನಾನು ಹಾಗೆ ಆರಾಮಾಗಿ ಒರಗಿ
ಈ ಎಳೆಯ ಮೊಗ್ಗುಗಳ ಹೋರಾಟವನ್ನು
ಕಣ್ಣಿಟ್ಟು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೆ.

ಆದರೆ—ನನಗೆ ಗೊತ್ತು—

ಒಂದು ಕಾಲಕ್ಕೆ ನೆಲದ ಹಾಡುಗಳಿಗೆ ಕೊರಳಾಗಿ
ಕೊಳಲೂದುತ್ತಿದ್ದ ಈ ಎಳೆಯರನ್ನು
ನೀವು,

ಅಧಿಕಾರದ, ಶಕ್ತಿಯ ಶಿಖರಾರೋಹಣಕ್ಕಾಗಿ
ನಿಚ್ಚಣಕೆಯ ಒಂದೊಂದು ಹಲ್ಲನ್ನಾಗಿ
ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತೀರಿ. ಕೊನೆಗೊಮ್ಮೆ
ನೀವು ಮೇಲಿಂದ ಕಡಕೊಂಡು ಬಿದ್ದಾಗ
ಇವರನ್ನು, ಇವರ ನಾಳೆಗಳನ್ನು.
ನಿಮ್ಮಡಿಯಲ್ಲಿ ಪಾತಾಳಕ್ಕೆ ತಳ್ಳುತ್ತೀರಿ.

ಜ್ಞಾನದ ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ ವಿಶ್ವವನ್ನೇ ಬೆಳಗುತ್ತಿರುವಾಗ
ಮುಗಿಲ ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಹಾದಿ ಹುಡುಕಿಕೊಳ್ಳಲು
ನಕ್ಷತ್ರಗಳು ಸ್ಪರ್ಧಿಸುತ್ತವೆ.
ಆಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಯುದ್ಧ ತಂತ್ರಗಳು
ಬಾನಲ್ಲಿ ಚದುರಂಗವಾಡುತ್ತವೆ.
ನಮ್ಮ ನಾಯಕರು ತಮ್ಮ ಹರಕು ಮುರುಕು
ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳೊಂದಿಗೆ
ಹೆದ್ದಾರಿಗುಟ ಮಶಾಲೆ ಹಿಡಿಯುತ್ತಾರೆ.

ಆದರೂ ಈ ನನ್ನ ನಾಡಿನ, ಈ ನನ್ನ ಕೇರಳದ
ವರ್ಮಾನದೆದುರು ಗಾಢಾಂಧಕಾರ ಮೈಚಾಚಿದೆ.
ಹಾದಿ ಕಾಣದೆ ಕಲ್ಲು ಗೋಡೆಗೆ
ಡಕ್ಕಿ ಹೊಡೆಯುತ್ತಿದೆ.
ಹೆಜ್ಜೆ ಮುಂದಿಡಲು ಕೈಗೋಲಿನಾಸರೆ ಇಲ್ಲದೆ
ಈ ನನ್ನ ಕೇರಳ
ಗೋಳೋ ಎಂದು ಆಳುತ್ತಿದೆ.

ಮಲಯಾಳಂ: ಪಿ. ಭಾಸ್ಕರನ್

೬.೨. ಯುದ್ಧದ ವಿರುದ್ಧ ಯುದ್ಧ

ತಳಕು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ
ನಿಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ನಾನು
ಆನೇಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ.

ನಮ್ಮ ಸುತ್ತು ಮುತ್ತಲೂ
ದೈತ್ಯ ಶಕ್ತಿಗಳು ಪರೇಡು ಮಾಡುತ್ತಿವೆ.
ಕ್ರೂರ ಹೊಟ್ಟೆ ಕಕ್ಕಿದ
ರಕ್ತ ಬಿಂದುಗಳೆಲ್ಲ
ಹರಿದು ಹೋಗಲಿ ನಿನ್ನ ಕಣ್ಣೀರ ಕೋಡಿಯಲ್ಲಿ.

ನನ್ನ ಭೂತದ ಚೇತನಗಳನ್ನೆಲ್ಲ
ನನ್ನ ಭವಿಷ್ಯಕ್ಕೆ ನೆನಪಿಸಿಕೊಟ್ಟು
ದಾರಿ ತೋರುತ್ತೇನೆ.
ಎಲ್ಲಿದೆ ಪೃಥ್ವಿ?
ತಾಯ ಗರ್ಭಪಿಂಡದ ಕಣ್ಣು ಬಿಂಬಗಳಲ್ಲಿ
ಎಲ್ಲಿ ಮಾನವ? ಎಲ್ಲಿ ಮಾನವೀಯತೆ?
ತಾಯಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅವುಚಿ ಮಲಗಿದ ಮಗು
ಕಿವಿ ತೆಗೆದು ಕೇಳಲಿಗ
ಈ ಪೃಥ್ವಿಯ ಮೇಲಣ ಮಾನವರ
ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು.
ಬರುತ್ತಿದೆ ಯುದ್ಧ
ಯುದ್ಧ ಬರುತ್ತಿದೆ ಸಿದ್ಧರಾಗಿರಿ.
ನಿಶ್ಚಿತ ಮನುಷ್ಯರ ಕೈ ಬಲಪಡಿಸಲು
ತೋಳು ಬಲಪಡಿಸಲು
ಸನ್ನದ್ಧರಾಗಿರಿ.
ಯುದ್ಧದ ವಿರುದ್ಧವೇ
ಘೋಷಿಸಿರಿ ಮುದ್ದವನ್ನು.

ನಾ ಸಿದ್ಧ ಮಾಡುವೆ
 ಸುದರ್ಶನ ಚಕ್ರವನ್ನು.
 ದೇಶ?
 ಮನುಷ್ಯ?
 ಎರಡರ ನಡುವೆ
 ಯಾರೋ ಕೊರೆದ ಗೆರೆಗಿರುವ
 ಅರ್ಥವಾದರೂ ಏನು?
 ಮನುಷ್ಯನ ಅಸ್ತಿತ್ವವಾದರೂ ಎಲ್ಲಿ?

ಇಲ್ಲಿ—
 ನನ್ನಲ್ಲಿ—
 ನಿನ್ನ ಸ್ವರೂಪ ತನ್ನನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡ
 ಸಮಾಧಿ ಸ್ಥಿತಿಯ ಆಳದಲ್ಲಿ—
 ಇಲ್ಲಿ, ನನ್ನಲ್ಲಿ,
 ಏಕೆಂದರೆ—

ನನಗೆ ಗೊತ್ತು
 ತಳಕು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ
 ನಿಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ನಾನು—
 ಒಂದಲ್ಲ, ಎರಡಲ್ಲ—ಅನೇಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ.

ಅಸ್ಸಾಮಿ: ರಾಜೇಂದ್ರನಾಥ ಮಾರ್ಕೋಲ್

೬೪. ಯಕ್ಷ-ಮನಸು

ಕಣ್ಣಂಚಿನ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಲೋಕಗಳ ಕಟ್ಟಿ
ಮೇಘದೂತರನ್ನು ಹೀಗೆ ಬಾ ಬಾ ಎಂದು
ಕರೆಯದಿರು ನನ್ನ ಯಕ್ಷ-ಮನಸೆ.

ಕಾಡು ಮೇಡುಗಳಿಂದ ನಾವೇನೋ ಹೊರಬಂದಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ
ಕೆಸರಿನಂತೆ ಮತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಮಾತ್ರ ಉತ್ತರ ಕೇಳುತ್ತಿವೆ.
ಸೂರ್ಯ ಸಂಕಲ್ಪ ಹೊತ್ತು
ಪ್ರೀತಿಯ ನಸುಗಂಪು ಪಾತಳಿಯಲ್ಲಿ ನಾವು ನಿಂತಿರುವಾಗ
ನನ್ನ ಯಕ್ಷ-ಮನಸೆ,
ನೀನು ಯಾವುದೋ ಕತ್ತಲ ದಿಕ್ಕಿನಿಂದ ಅಡರಿ ಬಂದು
ನಡುಗುವ ನೀಲ ಕಿರಣಗಳನ್ನು ಹರಡದಿರು ನಮ್ಮೆದುರು.

ಬಂಗಾರದ ಬೆಳಕಿನ ಎರಡೂ ಕಾಲು ಕಟ್ಟಿ ಬಿಡುವ
ಆ ಕತ್ತಲೆಯ ಸಂಕೋಲೆ ಬಳಿ ಒಯ್ಯದಿರು ನಮ್ಮನ್ನು.
ಕಳೆದುಹೋಗಿವೆ ಕೆಂಪು ನಗೆ ಮುಗುಳುಗಳು ತಿರಸ್ಕಾರದ ದುಮಡಿಯಲ್ಲಿ.
ಹಸ್ತಗಳು ಚಾಚಿವೆ ಗುಲಾಬಿಗಳಿಂದ ಬಿಡುಗಡ್ಡಿಗಳವರೆಗೆ.
ನೋಡು ಕಂಗಾಲಾದ ಚಿಗರಿಗಳ ಕಣ್ಣು ಕಲ್ಲುಗಳ ಮೇಲೆಯೇ ನಟ್ಟಿವೆ.

ನನ್ನ ಯಕ್ಷ-ಮನಸೆ,
ಕೂಡಿ ಗುಂಪಿ ಹಾಕದಿರು ನವಿಲು ಪುಚ್ಚಗಳ ರಾಶಿಯನು.

ಯಾವುದೋ ಭಯಭೀತ ನಿಶೆಯಲ್ಲಿ ನಿದ್ದೆ ಮಿಸಗಾಡುತ್ತಿವೆ,
ಇಂಥ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅಮಲೂ ನಿಸ್ಸಹಾಯಕವಾಗಿದೆ.
ಜೋಕಾಲಿ ತೂಗುವ ನನ್ನ ಮಾಮರದ ತೋಪಿನ ಮೇಲೆ
ಕೆಂಡಗಳ ಮಳೆ ಸುರಿಯುತ್ತಿದೆಯಲ್ಲ — ಇದೇ ನನ್ನ ನೋವು.
ಕನಸುಗಳ ಹೆಂಡ ಕಾಲದ ಜ್ವಾಲೆಗಳ ಮೇಲೆ ಕುದಿಯುತ್ತಿದೆ.

ಅದು ಕೊಳೆತು ಹೋಗಲು-ಇನ್ನೆಷ್ಟು ಹೊತ್ತು, ಇನ್ನೆಷ್ಟು ಹೊತ್ತು,
ನನ್ನ ಯಕ್ಷ-ಮನಸ್ಸೆ ?

ಹೊಳೆಗಳ ಸೆಳವಿನಲ್ಲಿ ಸುಗಂಧಗಳ ಶವ ತೇಲುತ್ತಿವೆ.
ಹೆಣವಾಗುತ್ತಿವೆ ಕನಸುಗಳು ಮದ್ದುಗುಂಡಿನ
ನಾತದ ಗಾಳಿ ಕುಡಿಕುಡಿದು.

ಮುಚ್ಚಿದ ಬಾಗಿಲುಗಳ ಒಂಟಿ ಸೆರೆಮನೆಯಲ್ಲಿ
ರಕ್ತ ಸಿಕ್ತ ಬೆರಳುಗಳ ಮುದ್ರೆಹೊತ್ತು
ಕುಸಿಯುತ್ತಿರುವ ಗೋಡೆಗಳ ಮೇಲೆ, ಬಾಗಿಲಗಳ ಮೇಲೆ
ನೀನು ನೀನಾಗಿಯೇ ಸ್ವಸ್ತಿಕ್ರದ ಮುದ್ರೆ
ಒತ್ತಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ, ನನ್ನ ಯಕ್ಷ-ಮನಸ್ಸೆ.

ಹಿಂದಿ : ಸೋಮ ಶಾಕೂರ

೬೫. ಒಂದು ಪತ್ರ

ನೀನು ಹೋದವನು ಬಹಳ ದಿನ ಹೋಗಿರುವಿ, ನಲ್ಲ.
ಪೆರೊನ್ ಫಲ ಮತ್ತೆ ಮಾಗಿವೆ. ಮರಳಿ ಬಾ. ಬರುವಿಯ ?

ಈ ಚಂದ್ರ ಈ ಚಿಕ್ಕ ಇವರ ಜೊತೆ, ಒಳಗೊಳಗೆ,
ಸಂದೇಶದ ಮೇಲೆ ಸಂದೇಶ ಕಳಿಸುತ್ತಿರುವೆ.
ಈ ಚಂದ್ರ ನಿನಗಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸುವದಿಲ್ಲವೇ ?
ನನಗೋ, ಮೂರು ಸಲ ಅವನು ಕಂಡಿದ್ದಾನೆ.
ಹೊಲದ ಬಾಂದಿನ ಬದಿಗೆ ನಾವು ಕೂಡುವುದೆಂತು ?
ಸುಗ್ಗಿ ಬರುತ್ತಿದೆ. ಬಾ, ಬಾ ನನ್ನ ಇನಿಯ.

ನೀ ಕೊಟ್ಟಿ ನನಗೆ ನಿನ್ನೊಲುಮೆ. ನನ್ನನ್ನು
ನಿನ್ನವಳಾಗಿ ಎದೆಗೊತ್ತಿಕೊಂಡಿ. ಮತ್ತೆ ತೊರೆದು ಹೋದಿ.

ನನ್ನ ತಪ್ಪೇನಿತ್ತು? ಹೇಳುವಿಯ ಒಮ್ಮೆ?
 ಸಂತ, ಪೀರ, ಘೋರರನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿರುವೆ—
 ನೀನೆಂದು ಬರುವಿಯೆಂದು?
 ನಿನ್ನ ಸಲುವಾಗಿ ನಾ ಸಣ್ಣಾಗಿ ಸಾಯುತ್ತಿರುವೆ,

ಕನಸಲ್ಲಿ ನೀ ಬಂದು ನನ್ನ ಕೂಡುವಿ ಮತ್ತೆ.
 ನಿನ್ನ ಅಗಲಿಕೆ ನನ್ನ ಗಾಸಿಗೊಳಿಸಿದೆ, ನಲ್ಲ.
 ನನಗಾಗಿ ಮರುಳುವ ಬಯಕೆ ನಿನಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ,
 ಹೆಜ್ಜೆ ಹೆಜ್ಜೆಗೆ ನಿನ್ನ ನೆನೆಯುವ
 ನಿನ್ನ ಜೊತೆಗಾರರ ಸಲುವಾಗಿಯಾದರೂ ಮರಳಿ ಬಾ.

ನೀ ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೆಂಥ ಶಿಕ್ಷೆ ಬಲ್ಲೆಯ ನೀನು?
 ನಾಚಿ ನೀರಾಗಿ,
 ಇದ್ದ ಎದೆಗುದಿ, ನಾನು ಹೊರಗೆ ತೋರಿಸಲಾರೆ.
 ಬಾಯಿಬಿಟ್ಟು ಮಾತೊಂದ ಆಡಲಾರೆ.

ಹೇಳೊಮ್ಮೆ—ಅಲ್ಲಿ ನಿನಗಿದ್ದ ಸುಖವಾದರೂ ಏನು -
 ಇಲ್ಲಿ, ನಡುನೀರಲ್ಲಿ, ನಾ ಸಾಯುತ್ತಿರುವಾಗ?

ನೀನು ಹೀಗಿರಲಿಲ್ಲ.
 ಹೀಗೇಕಾದಿ. ಹೇಳುವಿಯ, ಪ್ರಿಯತಮ?
 ನೀನು ನನ್ನಿಂದ ದೂರ, ಬಲು ದೂರ, ಇರುವುದೇ ಆದರೆ,
 ನೀನು ಎಲ್ಲಿಯೋ ಇರು, ಬಹುಕಾಲ ಬಾಳುತ್ತಿರು—
 ಇದು ನನ್ನ ಎದೆಯಂತರಾಳದ ಬಯಕೆ.

ದಿಲ್‌ಗೀರ ಕವಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ: ಆಶೆ ಬಿಟ್ಟಿಲ್ಲ ನಾನು.
 ಆಶೆಗಳ, ಕನಸುಗಳ ನೆರಳಲ್ಲಿ ಕಾಲ ಕಳೆಯುತ್ತೇನೆ.

೬೬. ಕಂಡಿರಾ ನನ್ನ ಆ ದಿನದ ಬಾಲ್ಯವನು ?

೧

ನೇರ, ನಿಜದ ಹಾದಿಗೆ
 ಹಿಡಿದ ಕನ್ನಡಿ:
 ಇದು ನನ್ನ ತಾಯಿಯ ಬಳುವಳಿ.
 ಎರಡು ಕಣ್ಣು, ದೃಷ್ಟಿ ಒಂದೇ.
 ಮುದ್ದು ಮಗುವಿಗೆ ಪ್ರೇಮಧಾರೆ.
 ಅಲ್ಲಿ ಅರ್ಥ, ಸುಪ್ತ.
 ಸೋದರ ಬಾಲ್, ಹರಮುಖ್ ಶಿಖರಗಳು
 ಧ್ವನಿ, ನಿಶ್ಯಬ್ದ.
 ವಸಂತ: ರಾಗ ರಾಗಿಣಿಯರ ಕಾರಂಜಿ.
 ಪರ್ವತಗಳ ತೊಟ್ಟಿಲಲ್ಲಿ ಶುಭ್ರ ಸರೋವರ.

ಆಕಾರದ ಸೊಸಲಿಗೆ ಹಿಮ ಶಿಖರಗಳ ಮುತ್ತು.
 ಪೈನ್ ಅಡವಿಯ ತುಂಬ ಚಿಗರಿ-ನೆಗೆತ.
 ಬೇಸಗೆಯ ಬೆಳಕು ಚಿಮುಕಿಸುತ್ತ
 ಗಿರಿಗಳಿಂದ ಧುಮುಕುವ ಜಲಪಾತ.
 ಬಯಲು ತುಂಬೆಲ್ಲ ಕಿಲಿಕಿಲಿ ನಗು.
 ಸುತ್ತ ಮಕರಂದದ ಗಂಧ.
 ಹಿಮದ ಟೊಂಗೆಗಳ ಮೇಲೆ ಹಾರು ಹಕ್ಕಿಗಳ ಸಾಲು.
 ಚಿನಾರ್ ವೃಕ್ಷದೊಳಗಿಂದ ಕೋಗಿಲೆ ಕೂಗು
 ದೂರದೂರುಗಳ ತೋಪುಗಳಲ್ಲಿ
 ಮಿಡಿಯುತ್ತಿದೆ ಬದುಕಿನ ಲಯ. ಮುಸ್ಸಂಜೆಯಲ್ಲಿ
 ಮದುಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ನಿಬ್ಬಣದ ಹಾಡುಗಳು.

೨

ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಉದ್ಭವಿಸ್ತ ದಾಲ್ ಸರೋವರ
 ಈಗ ಶೋಕ ಸಾಗರ.

ಹುಡುಕುತ್ತದೆ ಇಡೀ ಜಗತ್ತು ಅದರ ಬಿಂಬವನ್ನು
 ನನ್ನ ಕನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ
 ನನ್ನ ಕಣ್ಣೋ ಹುಳ ತಿಂದಿದೆ-
 ಏನು ಮಾಡಲಿ ನಾನು?
 ನಕ್ಷತ್ರಗಳ ಕೆಳಗೆ ಜಗ್ಗಿ ಕೇಳಲೇ? :
 ಕಂಡಿರಾ. ನೀವು ಕಂಡಿರಾ,
 ನನ್ನ ಆ ದಿನದ ಬಾಲ್ಯವನು?
 ನಾಗಿನ್ ಸರೋವರದ ಮಗ್ಗಲಿನ ಹರಿಪರ್ವತ:
 ಅದು ನನ್ನ ಇತಿಹಾಸ.
 ಅದಕಿಂತ ಮುಂಚಿನ ಸತ್ಯ: ಸತಿಸಾರ, ನೀಲನಾಗ,
 ಸಾ-ಲಾಂಡ್: ಇದು ಕೃಷ್ಣ ಹೆಸರಿಸಿದ ಬೀಡು.
 ಕಾಶ್ಯಪ ಕರೆದ: ಕಾಶ್ಮೀರ, ಕಾಶ್ಮೀರ.
 ಅವನ ಕರೆ ಕೇಳುತ್ತದೆ ಇನ್ನೂ ವಿತಸ್ತದ ತೆರೆಯಲ್ಲಿ.
 ಪಾಪಗಳ ಕಂಡ ವಿತಸ್ತ ಗುಪ್ತಗಾಮಿನಿಯಾದಳು.
 ರಾಜ ಬಂದಶಾಹ್ ಅವಳ ಮೇಲೆ ದೀಪದ ತೆಪ್ಪ ತೇಲಿಸಿದ.
 ಹಣೆಗೆ ಕುಂಕುಮವಿಟ್ಟ. ಖಾನ್ ಖ್ವಾ ಮಸೀದಿಯಲ್ಲಿ
 ಅವಳ ಜನ್ಮದಿನ ಆಚರಿಸಿದ,
 ಮೊದಲ ಸತ್ಯವನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಂಡು.
 ಕಾಶ್ಮೀರಿ ಭಟ್ಟ ಸ್ಮರಿಸಿದ ಪ್ರಾತ: ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಲ್ಲಿ ಏಳು ಪೀಳಿಗೆಗಳ.
 ಶೃದ್ಧಿಯಿಂದ "ಹನ್ನೊಂದು ಹನ್ನೊಂದು" ಎಂದು ಉದ್ಗರಿಸುತ್ತ
 ದಸ್ತಗೀರ ಸಾಹೇಬನ ನಾಲಗೆಗೆ ತಂದೆವು.
 ಜ್ಞಾನಗಂಗೋತ್ರಿ ಕಲ್ಮಾ ಓದಿದೆವು.
 ಬಂದರು ಅನೇಕರು ಯುಗ ಯುಗಗಳಲ್ಲಿ; ಮುಳುಗು
 ಹಾಕಿದೆವು ಜ್ಞಾನ ಪ್ರವಾಹಗಳಲ್ಲಿ.
 ಸುಪುತ್ರರು ಅವರು: ಅಭಿನವ ಕಲ್ಪಣ. ವಾಸುಗುಪ್ತ.
 ಸತ್ಯ, ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ ಬೋದಿಸಿದ ಆ ಗ್ರಂಥಗಳು
 ಮೌನವಾಗಿವೆ ಈಗ
 ತಾಯ ಎದೆಹಾಲು 'ವಾಕ್' ಕುಡಿಸಿದಳು ಲಲ್ಲೇಶ್ವರಿ.

ಚೀರಬಾರದೆ ನಾನು, ಎದೆಯೊಡೆದು ಚೀರಬಾರದೆ ನೀನು,
ಯಾಕೆ ಕಳಕೊಂಡಿರುವೆ ನನ್ನ ವಾಕ್-ಶಕ್ತಿಯನು?

ನಮ್ಮ ಈ ಋಷಿಪಾಡಿನಲ್ಲಿದ್ದರು-ಯೋಗಿ, ಯೋಗಿನಿ, ಸೂಫಿ.
ಅರಿವಿನ ಹಸಿವು ಹಿಂಗಿಸಿದ್ದರು ಅವರು. ನಂದಯುಷಿ
ರಹಸ್ಯಗಳ ಭೇದಿಸಿದ್ದ ತನ್ನ 'ರುಖ್'ಗಳಿಂದ.

ಏಳು, ಕೇಳು ಅವರನ್ನು:
ಕಂಡಿರಾ, ನೀವು ಕಂಡಿರಾ,
ನನ್ನ ಕಳೆದುಹೋದ ಆ ಬಾಲ್ಯವನು?
ನಮ್ಮ ಆ ಭಾಗ್ಯದ ತುಂಬ ಹೂ ಅರಳಿರಲಿಲ್ಲವೆ?
ದೋಷ ಎಲ್ಲಿದೆ?
ಒಂದೇ ಮನೆಯ ಕುಡಿಗಳು ಕಾದಾಡಿದವು, ಬೇರಾದವು.
ಬಂಧು ವೈರಿಯಾಗಿ ಬಂಧುವನ್ನೇ ಕೊಂದ.
ಆದರೆ ಕೊನೆಗೂ ಬಂಧು ಬಂಧುವೇ ಅಲ್ಲವೆ?
ಒಂದು 'ಮನೆ' ಅಂದರೆ 'ಮನೆಮಂದಿ' ಅಲ್ಲವೆ?

ಸಾಗಿದೆ ದಾರಿ. ಸಾಗುವಿಕೆಯೇ ಸುಖ ಅದೇ ದುಃಖ.
ಯಾವ ಅಭಿನವ ಬಂದು ರುದ್ರನಿಗೆ ಶಾಂತರಸ
ಹಾಡಬಲ್ಲ? ತಾಂಡವ ಕುಣಿಯಬಲ್ಲ?
ನಮ್ಮ ಪಾಂಡವಹಸ್ತ ಕಟ್ಟಿರುವ ಮನೆಮನೆಯ
ಕಲ್ಲುಗಳು ಹಿರಕೊಂಡ ಮೇಲೆ ಉಳಿವುದಾದರೂ ಏನು?

ಶಬ್ದಗಳು ಅರ್ಥ ಸ್ಫುರಿಸಿದಾಗ
ನದಿಗಳು ಕೆಳಧುಮುಕಿ
ಶಬ್ದಾರ್ಥ ಮಾಯ. ಅರಿವು ಲಯ.
ದಿವ್ಯಾಗ್ನಿ ವಸ್ತು ಧಾರಣೆ ಲಲೈಶ್ವರಿ.
ಮರಳಿ ಬಂದವಳು, ಎಲ್ಲಾ ನೋಡಿ
ಮತ್ತೆ ಸೇರಿದಾಳೆ ಬೆಂಕಿಗರ್ಭ.

ನಂದಋಷಿ ಅಲೆಯುತ್ಸಾನ್ ಸಮಾಧಿಗಳ ಸುತ್ತ,
'ಒಂದು ಒಂದು ಕೂಡಿದರೆ ಹನ್ನೊಂದು'
ಎಲ್ಲ ಹನ್ನೊಂದಕ್ಕೂ ನೀಡಿದ್ದೇವೆ ಅಗ್ನಿಸಂಸ್ಕಾರ.

ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಆಸರೆಯಾಗಿದ್ದ ಮನೆಗಳೆಲ್ಲ ಈಗ ಬೂದಿ.
ಗಿಡುಗ ಬೆನ್ನಟ್ಟಿದ ಪಾರಿವಾಳ ಗಡೀಪಾರು. ಗಾಯಗೊಂಡ
ಮೈಗಳ ಮೇಲೆ ಶವವಸ್ತ್ರ. ಚಿನಾರ ಗಿಡದಡಿ ಚಿಲುಮೆ
ಸೇದುತ್ತಿದ್ದ ಋಷಿಗಳು ನಾಪತ್ತೆ. ಕಾಲ ಅಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿದೆ
ವಿಧಿಯ ಮಕ್ಕಳನ್ನು. ಪೋಶಿಕೂಜಳಿಗೆ ಮುಪ್ಪಡರಿ, ಬೆನ್ನುಬಾಗಿ.
ತಲೆ ಮೇಲೆ ಒಡಕು ಗಡಿಗ ಹೊತ್ತು ಅಲೆದಿದ್ದಾಳೆ ಆಸರೆಗಾಗಿ.

ತನ್ನ ಏಳೂ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕಳಕೊಂಡ ಜೂನ್ ಎದೆ ಒಡೆದು ಚೀರಿದ್ದಾಳೆ.

ಹೇಳು-ಏನನ್ನಿಸುತ್ತದೆ ನನ್ನ ಈ ಮಾತು ಕೇಳಿ?
ಆ ಕಾಲಪುರುಹನಿಗೆ ತನ್ನದೇ ಆದ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಮುಖವಿದೆಯೆ?
ನನ್ನ ನೋವಿಗೆ ನಾನೇ ಸಮಾಧಾನ. ನಾನೇ ಹೆಣ. ನಾನೇ ಶೋಕಿಸುವವ.
ನನ್ನ ನೆಲದಿಂದ ಈಗ ನಾವೇ ಬಹಿಷ್ಕೃತ.

ಕಂಡಿರಾ, ನೀವು ಕಂಡಿರಾ, ಕಳೆದುಹೋದ
ಆ ಸಂತೋಷನನ್ನು?

ಕಾಶ್ಮೀರಿ: ಗುಲಾಮ ರಸೂಲ ಸಂತೋಷ

೬.೨. ನಮ್ಮಪ್ಪ

ದುಃಖ ಅಂದರೆ ಏನು ಅನ್ನುವುದನ್ನು
 ಕಂಡಿದ್ದೇನೆ ನಮ್ಮಪ್ಪನ ಮುಖದ ಮೇಲೆ.
 ಮೈಯ್ಯ ನೆತ್ತರ ಜಿನುಗಿಸಿ ತೋಟ ಚಿಗುರಿಸುವ ಕನಸು.
 ಅಂಥ ಕನಸು ಕಂಡ ತೋಟಿಗ ನಮ್ಮಪ್ಪ.
 ಕೊನೆಗೂ ಅವನು ಪಡೆದದ್ದೇನು-ಅದು ಅವನಿಗೆ ಗೊತ್ತು.
 ನಾನು ಕಂಡದ್ದು ಇಷ್ಟೆ:
 ಹಾಳು ಸುರಿಯುವ ತೋಟ. ಅದರ ಧೂಳು ದಾರಿಯ ಮೇಲೆ
 ಕುಂತ ನಮ್ಮಪ್ಪನ ಭಯಂಕರ ಏಕಾಕಿತನ.
 ಈ ದುರಂತದ ಒಗರಿಗಾಗಿ ಘಾಟಿಗಾಗಿ
 ಕಾಯಬೇಕಾಯಿತು ನಾನು - ಈ ಘಟ್ಟದವರೆಗೆ.

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಋತುವಿಗೂ ಒಂದು ಹೇಳಲಾರದ ಸಂಕಟವಿರುತ್ತದೆ.
 ದೂರದ ಈ ಬಯಲಲ್ಲಿ, ನಿಂತು ಆ ಗುಡ್ಡದ ತುದಿಗೆ
 ಯಾರದೋ ಮರೆಯಾಗುತ್ತಿರುವ ಮಸಕು ಬಿಂಬ ಕಾಣುವುದು ಅಸಾಧ್ಯ.
 ನಾನು ನಮ್ಮಪ್ಪನ ಮೈಯ ಕೊರಕಲುಗಳಲ್ಲಿ
 ಕಾರಿರುಳಿನ ದಟ್ಟ ಶೂನ್ಯವನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದೇನೆ.
 ಬಟಾಬಯಲಲ್ಲಿ ನಿಂತ ಒಂಟಿಮರದ ಅಳುವನ್ನು
 ಆಕ್ರಂದನವನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ.

ಮನುಷ್ಯನ ನೋವಿನಿಂದ ನೀಲಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ ಸೂರ್ಯ.
 ಕಡಲಿನ ಅನಂತ ಶೂನ್ಯದಲ್ಲಿ ಲಯವಾಗಲು ಹರಿಹರಿದು
 ಸಾಗುವ ಹಿಮಬಂಡೆಯನ್ನು ಕರಗಿಸುವ ಶಕ್ತಿ
 ಸೂರ್ಯನ ಶಾಖಕ್ಕಿಲ್ಲ.
 ಬೇರಿಲ್ಲದ ಗಿಡ ಬಿರುಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ತೂರಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ.
 ಎಲ್ಲಾ ಝಪಾಟ್ಯಾದ ಮೇಲೆ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ
 ಟೊಂಗೆಗಳನ್ನು ಅರಸುತ್ತ ಅರಸುತ್ತ ಕೂಡುತ್ತಾನೆ ತೋಟಿಗ.
 ಹುಚ್ಚು ಹೊಳೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕು ತತ್ತರಿಸುವ ಒಂಟಿ ಡೋಣೆ.
 ಆ ಒಂಟಿ ಡೋಣೆಯ ಪಯಣಿಗ—ನಮ್ಮಪ್ಪ.

ಬಂಗಾಲಿ: ಪವಿತ್ರ ಮುಖೋಪಾಧ್ಯಾಯ

೬೮. ಹಿಡಿ ತುಂಬ

ಇಕಾ, ಹಿಡಿ:

ಈ ಹಿಡಿ ತುಂಬ ಸೂರ್ಯನ ಕಿರಣ.

ಮತ್ತೆ

ಜಂಗಮ ಹೃದಯ,

ಅದು ಮುಗಿಲಿನದೆ ಅಂಗ.

ಸುಡು ಬಿಸಿಲಲ್ಲಿ ಬೆಂದು

ಹಕ್ಕಿಯಾಗು.

ಹಾಡು. ಮಾತಾಡು:

ಮುಗಿಲಿನ ನೀಲ ಹೃದಯದ ಬಗ್ಗೆ.

ಹಗಲಿರುಳು ಧಗಧಗಿಸುವ

ನಕ್ಷತ್ರಗಳ ಖಾಂಡವವನದ ಬಗ್ಗೆ.

ಈ ಚಂದನ್ನ ಚಿತ್ರಮಯ

ಸೃಷ್ಟಿ ತೋರೆದು,

ನಿನ್ನ ಹಿಡಿದೆ. ಈಗ ನನ್ನ ಮನ

ನಿನ್ನದೆ.

ಒಂದು ಹಿಡಿ ಸೂರ್ಯನ ಬೆಳಕು,

ಸಿಡಿಲೀತು ಎಲ್ಲಿಯ ತನಕ?

ಇಷ್ಟೆ: ಆ ಕಿರಣದ ಗುಂಟ

ಆ ಧ್ರುವದ ಈ ಧ್ರುವದ ನಡುವೆ

ಮಾತು

ಕತೆ

ನಡೆಯುತ್ತದೆ.

ಇಡಿ ಮುಗಿಲೆ ಕೇಂದ್ರವಾದಾಗ
 ಸೂರ್ಯನೂ ಕೂಡ
 ನನ್ನ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಮಾಂಡಲಿಕನೆ.

ಬಂಗಾಲಿ: ದಿಲವಾರ್

೬೯. ಬಾನಲ್ಲಿ ಏನು ಉರಿಯುತ್ತಿದೆ ?

ಬಾನಲ್ಲಿ ಏನು ಉರಿಯುತ್ತಿದೆ ?
 ನಕ್ಷತ್ರ
 ಹಸಿವೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಗೆಟ್ಟ ಭೂಮಿ
 ಮುಳುಗುತ್ತಿದೆ ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ. ಮುಳುಗುತ್ತಿದೆ ನೀರಿನಲ್ಲಿ.

ಸುಟ್ಟ ಮಣ್ಣಿನ ಎದೆಯ ಮೇಲೆ
 ಮಾಯಾವಿಯ ದಂಡದ ನೆರಳು.
 ಸಾವಿರ ನಿಟ್ಟುಸಿರುಗಳು. ಸಾವಿರ ಬಿಕ್ಕಳಕೆಗಳು.

ಯಾವ ಯೋಧನ ಶ್ರಾದ್ಧಕ್ಕಾಗಿ
 ಈ ಗಿಡಗಳೆಲ್ಲ
 ತಲೆ ಬೋಳಿಸಿಕೊಂಡು ನಿಂತಿವೆ ?
 ದೀಪದ ಹುಳುಗಳೆಲ್ಲ
 ಇರುಳೆಲ್ಲ ಎಣ್ಣೆಯ ಪಣತಿ
 ಹೊತ್ತು ಹಾರುತ್ತಿವೆ ?

ಬೀಸುವ ಗಾಳಿಗೆ ಬೈದು ಏನು ಪ್ರಯೋಜನ ?
 ಭೂಮಿಯ ಬಾಯಾರಿಕೆ ಹಿಂಗಿಸಲು
 ಮಳೆ ಯಾವಾಗ ಬಂದೀತೆಂದು
 ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಗೆರೆ ಕೊರೆದು ಹೇಳಲು

ಈ ಗಾಳಿ, ಪ್ರವಾದಿ-ಪೂಜಾರಿ
 ದೇಲುಧಾಯಿ-ಬಾಯಿಲುಂಗನ
 ಮೊಮ್ಮಗನೇನೂ ಅಲ್ಲವಲ್ಲ!

ಮರಳುಗಾಡಿನ ಕೊಚ್ಚೆ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ
 ಒಂಟೆಗಳ ಗುಂಪಿಗೆ ಗುಂಪೇ
 ಸಿಕ್ಕು ಒಳಗೇ ಮುದ್ದಿಯಾಗಿ
 ಅಲ್ಲಿಂದಲೇ ಅಪರಿಚಿತ
 ದಾರಿ ಹೋಕರನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತವೆ....

ಓ ದಾರಿ ಹೋಕ,
 ನೀ ಹಿಡಿದ ದಾರಿಗುಂಟ
 ಮೂಡಿದ ಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನು ಒಂದು ಕ್ಷಣ
 ಮನದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಸಿಕೋ.

ಈ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಮನುಷ್ಯನ
 ಆಯುಸ್ಸಾದರೂ ಎಷ್ಟು?
 ಯೌವನದ ಪಾತರಗಿತ್ತಿ
 ಕೈಗೆ ಹತ್ತುವದಾದರೂ ಎಷ್ಟು ವರ್ಷ?
 ನೋಡು, ಬಜೆಟ್-ಅಧಿವೇಶನ ಇಲ್ಲದೆಯೂ
 ನಿನ್ನುಳಿದ ಅನ್ಯ ಪ್ರಾಣಿಗಳು
 ಎಷ್ಟು ಖುಶಿಯಾಗಿವೆ?

ತರಬೇತಿ ಪಡೆದು ಪರ್ವತಗಳ ಆರೋಹಿಸಿ
 ಮಂಜು ಮುಸುಕಿದ ಶಿಖರ
 ತಲುಪುವುದು ಸುಲಭ.

ಆದರೆ ಶಿಖರಾಗ್ರದಲ್ಲಿ ನಿಂತು
 ಕೆಳಗೆ ಕಣ್ಣು ಹರಿಸಿದಾಗ

ಮಹಾಪೂರದಲಿ ಕೊಚ್ಚಿ ಹೋದ
ಹೃದಯಗಳ ಆಕ್ರಂದನ ಕಾಣಬಲ್ಲೆಯ ನೀನು ?

ಬಾನಲ್ಲಿ ಏನು ಉರಿಯುತ್ತಿದೆ ?
ನಕ್ಷತ್ರ.

ಹಸಿವೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಗೆಟ್ಟ ಭೂಮಿ
ಮುಳುಗುತ್ತಿದೆ ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗುತ್ತಿದೆ ನೀರಿನಲ್ಲಿ.

ಮಣ್ಣಿನ ಮೌನ ಭೇದಿಸಿ,
ಇದ್ದಲಿನ ಪೋಷಾಕು ಧರಿಸಿ,
ಆನಂತಕಾಲದ ಮಹಾಮಂತ್ರ ಶಕ್ತಿಯ
ಕಾವು ಹೊತ್ತು ಯಾರು ಬರುತ್ತಾರೆ ?

ಪಾತಾಳದಲ್ಲಿ—

ತಾಮ್ರದ ಗಂಟೆ ಮೊಳಗುತ್ತಿದೆ.
ಬಂಗಾರದ ಗಂಟೆ ಮೊಳಗುತ್ತಿದೆ.
ಕೊಳೆತ ದೇಹಗಳ ಗೊಬ್ಬರದ ಗರ್ಭದಿಂದ
ಹೊಸತನದ ಬೀಜಗಳು
ಹೊಸ ಮನದ ಕಣ್ಣುಗಳು ಒಡಮೂಡುತ್ತಿವೆ.

ಸಂಕಟಪಟ್ಟು ಒದ್ದಾಡುವುದು
ಆತ್ಮದ ವಿಲಾಸ-ವೈಭವವೇನೂ ಅಲ್ಲ.
ಬೆಂಕಿ ನಾಲಗೆ ತಿಕ್ಕಿ ತಿಕ್ಕಿ
ಬಂಗಾರ ಲಕಲಕಿಸುವಂತೆ
ನೋವು-ನಿಷ್ಕರಗಳ ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ
ಆತ್ಮ ಬೆಳಗುತ್ತದೆ.
ಹುಟ್ಟಿಗೂ ಸಾವಿಗೂ ಇರುವ ದೂರಕ್ಕಿಂತ
ಇನ್ನೂ ದೂರ
ಪರಿವರ್ತನೆಯ ಈ ಋತುಮಾನ.

ಎಲ್ಲ ಕಳಕೊಂಡರೂ ಉದ್ವಸ್ತವಾದರೂ
ಇಂಥಾ ಮುಪ್ಪಿನಲ್ಲೂ
ಯಾರಿಗಾಗಿ ಕಾಯುತ್ತಿದೆ ಈ ನಾಡು ?

ಸುಡುವ ಕೆಂಡದ ಮೇಲೆ
ಕಾಲಿಟ್ಟು ಮುಂದೆ ಬಾ.
ಅಗ್ನಿ ಜ್ವಾಲೆಯ ಸೀಳಿ
ಮೈ ಸುಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬಾ.
ಮೃತ್ಯು ಒಡಲನು ಹೊಕ್ಕು
ಅದನೊಮ್ಮೆ ಮೆಟ್ಟಿ ಬಾ.

ನೀ ಬರುವ ದಾರಿ ಬದಿಯಲ್ಲಿ
ನಿನಗಾಗಿ ತಲೆಬಾಗಿ ಕಾದು ನಿಲ್ಲುವೆ ನಾನು—
ಬೆಂಕಿ ಹೂಗಳ ಮುಡಿದ
ಕೃಷ್ಣ ಚೂಡಾ ವೃಕ್ಷವಾಗಿ
ಕಾದು ನಿಲ್ಲುವೆ ನಾನು.

ಬಾನಲ್ಲಿ ಏನು ಉರಿಯುತ್ತಿದೆ ?
ನಕ್ಷತ್ರ.
ಹಸಿವೆಯಲಿ ಕಂಗೆಟ್ಟ ಭೂಮಿ
ಮುಳುಗುತ್ತಿದೆ ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ. ಮುಳುಗುತ್ತಿದೆ ನೀರಿನಲ್ಲಿ
ವ್ಯಾಕುಲಗೊಂಡಿದೆ ಆಹ್ವಾನ.
ವ್ಯಾಕುಲಗೊಂಡಿದೆ ಆವಾಹನ.

ಆಸ್ಸಾಮಿ: ಸಮೀರ ತಾಂತಿ

೨೦. ಜವಾಬು

ಇಲ್ಲ, ನಾನು ಯಾರಿಗೂ ಜವಾಬು ಕೊಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ.
ನನ್ನ ಕನಸಿನ, ಕಲ್ಪನೆಯ ಸಂಗಾತಿಯ ಹೊರತು
ಯಾರಿಗೂ ಜವಾಬು ಕೊಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ ನಾನು.

ನಾನು ದೇವರನ್ನೇ ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ:
ಈ ಒಳ್ಳೆತನ ಈ ಕೆಟ್ಟತನ
ಈ ಪಾಪ ಈ ಪುಣ್ಯ
ನಿನ್ನ ಚೆಹರೆಯ ಬಿಳಿ ಮಚ್ಚೆಯೇ?
ನಿನ್ನ ಬುರುಖಾದ ಎರಡು ಬಣ್ಣವೇ?
ಏಕೆಂದರೆ ಈ ಪಾಪದಲ್ಲೂ ನಿನ್ನ ಕೈವಾಡವಿದೆ,
ಈ ಪುಣ್ಯದಲ್ಲೂ ನಿನ್ನ ವರದ ಹಸ್ತವಿದೆ.
ಅಂದ ಮೇಲೆ ನೀನು ಸ್ವತಃ ಯಾರು?
ನಾನು ಜವಾಬು ಕೊಡಬೇಕಾದದ್ದು
ನಿನ್ನ ಪುಣ್ಯಕ್ಕೋ ನಿನ್ನ ಪಾಪಕ್ಕೋ?
ನಿನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿಯ ತಕ್ಕಡಿಯಲ್ಲಿ
ಯಾವ ಪರಡಿ ಭಾರ? ಯಾವುದು ಹಗುರು?
ನಾನು ಜವಾಬು ಯಾರಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕು,
ನಿನಗೋ, ಇಲ್ಲ ನಿನ್ನ ಈ—ಕಲ್ಪನೆಗಳಿಗೋ?

ರಾತ್ರಿ ಏರಿ ಬಂದಿದೆ. ನಿನ್ನ ಮುಗ್ಧ
ಪ್ರಿಯತಮೆಯ ಮೌನ ಮುಖವನ್ನು
ಉರಿಸುತ್ತಿದೆ.
ಹರಡಿದ ಕೂದಲು. ಹರಿದ ಚಿಂದಿ ಬಟ್ಟೆ.
ನನಗಿಷ್ಟೇ ನೆನಪು: ನನ್ನೆಲ್ಲ ಶಕ್ತಿ
ಆಕಾಶದ ಕಡೆಗೆ ಹಾರುತ್ತಿದೆ.
ನಿನ್ನ ಪ್ರಿಯತಮೆಯ ದುಃಖಶಮನಕ್ಕಾಗಿ
ನನ್ನೆಲ್ಲ ಸಮಯವಿಲ್ಲ.

ಅವಳ ಮುಗ್ಧ ಕಣ್ಣುಗಳ ಒಂದು ಕಣ್ಣೀರ

ಹನಿಯನ್ನೂ ನಾನು ಒರೆಸಲಾರೆ.

ಅವಳ ದುಃಖಕ್ಕಾಗಿ ನನ್ನ

ಸುಖಕ್ಕೆ ತಿಲಾಂಜಲಿ ಕೊಡಲಾರೆ.

ಅವಳ ಶರೀರ ಈಗ

ಒಂದು ಭಗ್ನ ದೇವಾಲಯ.

ಕಾಲು, ತೋಳು, ಗೋಣು

ಎಲ್ಲ ಮುರಿದು ಮುಕ್ಕಾಗಿವೆ.

ಉಳಿದದ್ದು, ಹೃದಯವಿರುವ

ಆ ಭಾಗವೊಂದೇ.

ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆಗೆ ನನ್ನ ಆತ್ಮ

ದಾರಿ ನೋಡುತ್ತಿದೆ:

ಒಮ್ಮೆಲೇ ಮಂದಿರದ ಬಾಗಿಲವೊಂದು

ತೆರೆದೀತೆಂದು.

ಸ್ವಯಂವರಕ್ಕೆ ದೇವಕನ್ಯೆ

ಬಂದಾಳೆಂದು—ದಾರಿ ಕಾಯುತ್ತಿದೆ.

ನಾನು ಯಾರಿಗೆ ಜವಾಬು ಕೊಡಬೇಕು?

ನನ್ನೊಳಗೆ ಬೆಂಕಿ ಸಿಡಿಯುತ್ತಿದೆ.

ರೋಮ ರೋಮದ ದನಿ

ಹೊರ ಚಿಮ್ಮುತ್ತಿದೆ—

ಯಾರಿಗೆ ಜವಾಬು ಕೊಡಬೇಕು ನಾನು?

ಸಂಧಿ: ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಭಾಟಿಯಾ 'ಕೋಮಲ'

ಚಂಪಾಯಣ

ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಪಾಟೀಲ: (ಚಂಪಾ)

೧೮ ಜೂನ್ ೧೯೩೯ : ಹತ್ತಿಮತ್ತೂರು (ಸವಣೂರು-ಹಾವೇರಿ)

ಎಂಎ (ಇಂಗ್ಲಿಷ್), ಎಂಎ (ಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರ): ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು (ನಿ)

ಕಾವ್ಯ ಬಾನುಲಿ; ಮಧ್ಯಬಿಂದು; ಹತ್ತೊಂಬತ್ತು ಕವನಗಳು; ಗಾಂಧಿಸ್ಮರಣೆ; ಓ ಎನ್ನ ದೇಶಬಾಂಧವರೇ; ಹೂವು ಹೆಣ್ಣು ತಾರೆ; ಅರ್ಧ ಸತ್ಯದ ಹುಡುಗಿ; ಗುಂಡಮ್ಮನ ಹಾಡು; ಶಾಲ್ಮಲಾ ನನ್ನ ಶಾಲ್ಮಲಾ; ದೇವಬಾಗ; At the other end; ಚಂಪಾ ಚುಟುಕು; ಚಂಪಾ-ಸಮಗ್ರ ಕಾವ್ಯ

ನಾಟಕ ಕೊಡೆಗಳು; ಅಪ್ಪ; ಕುಂಟಾ ಕುಂಟಾ ಕುರವತ್ತಿ; ಗುರಿನವರು; ಟಿಂಗರ ಬುಡ್ಡಣ್ಣ; ಕತ್ತಲರಾತ್ರಿ; ಗೋಕರ್ಣದ ಗೌಡಶಾನಿ; ಜಗದಂಬೆಯ ಬೀದಿ ನಾಟಕ; ಬುರಡಿ ಬಾಬಾನ ವಸ್ತ್ರಾಪ್ತಹರಣ ಪವಾಡ; ನಳಕವಿಯ ಮಸ್ತಕಾಭಿಷೇಕ; ವಂದಿ ಮಾಗಧ

ಇತರ ಬೇಂದ್ರೆ-ನಾನು ಕಂಡಂತೆ ನನಗೆ ಕಂಡಷ್ಟು; ೨೬ ದಿನ ೨೫ ರಾತ್ರಿ; ಕನ್ನಡ ಕನ್ನಡ ಬರಿ ನಮ್ಮ ಸಂಗಡ

ಪ್ರಬಂಧ 'ಚಂಪಾ'ದಕೀಯ; ನನ್ನ ಹಾಡಿನ ಹಳ್ಳ; ನಿತ್ಯ ವರ್ತಮಾನ

ಅಂಕಣ ಬರಹ ಚಂಪಾಂಕಣ (೧-೨)

ಸಂಪಾದಿತ ಸಂಕ್ರಮಣ ಕಾವ್ಯ; ಗಾಂಧಿ ಗಾಂಧಿ; ಜೂನ್ ೨೫ ಮಾರ್ಚ್ ೨೨; ಬಂಡಾಯ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ; ನೆಲ್ಸನ್ ಮಾಂಡೆಲಾ; ಕನ್ನಡ ನಾಡಿಗೊಂದು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಪಕ್ಷ; ಸಂಕ್ರಮಣ ಸಾಹಿತ್ಯ (೩ ಸಂಪುಟ); ಸಂಕ್ರಮಣ ಕಾವ್ಯ ಸಂಚಯ; ಗಾಂಧಿ ಎಂಬುವ ಹೆಸರು; ಸುವರ್ಣ ನಾಟಕ (ಏಕಾಂಕಗಳು)

ಸಂಪಾದಕ ಸಂಕ್ರಮಣ: ಸಾಹಿತ್ಯ ಪತ್ರಿಕೆ (೧೯೬೪ ರಿಂದ)

ಪುರಸ್ಕಾರ/ಪ್ರಶಸ್ತಿ:

ರಾಜ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಬಹುಮಾನಗಳು; ದಿನಕರ ದೇಸಾಯಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ ಪ್ರಶಸ್ತಿ;
ರಾಜ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಗೌರವ ಪ್ರಶಸ್ತಿ; ರಾಜ್ಯೋತ್ಸವ ಪ್ರಶಸ್ತಿ; ರಾಜ್ಯ ನಾಟಕ
ಅಕಾಡೆಮಿ ಗೌರವ ಪ್ರಶಸ್ತಿ; ಕೆ.ವಿ. ಶಂಕರಗೌಡ ರಂಗಭೂಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ; ಸಂದೇಶ
ಮಾಧ್ಯಮ ಪ್ರಶಸ್ತಿ; ಕರ್ನಾಟಕ ದಲಪದ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ-ದಲಪದ ಚಂದ್ರಪ್ರಶಸ್ತಿ ಮುಂ.

ನಿರ್ವಹಿಸಿದ ಹುದ್ದೆಗಳು

ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು, ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ವಿಭಾಗ

ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಧಾರವಾಡ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ಕನ್ನಡ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ (೧೯೯೬-೯೯)

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು (೨೦೦೪-೦೮)

ಸಂಪರ್ಕ ವಿಳಾಸ

ಸಂಕ್ರಮಣ ಪ್ರಕಾಶನ, ಜ್ಯೋತಿ ಲೇಔಟ

ಯೆಲಚೇನಹಳ್ಳಿ, ಜೆ. ಪಿ. ನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು - ೫೬೦ ೦೭೮

ಫೋ: (೦೮೦) ೨೬೩೨ ೩೩೪೪, ಮೊ: ೯೪೪೯೦ ೬೯೩೪೪